

**KOMUNITNÝ PLÁN
SOCIÁLNYCH SLUŽIEB
MESTSKEJ ČASTI
BRATISLAVA - RAČA**

2020 – 2024

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB MČ BRATISLAVA - RAČA 2020 – 2024

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB MESTSKEJ ČASTI BRATISLAVA - RAČA 2020 – 2024	
Územné vymedzenie:	MESTSKÁ ČASŤ
Územný plán schválený:	ÁNO
Dátum schválenia KPSS:	
Verzia:	1.0
Publikovaný verejne:	ÁNO

OBSAH

Obsah	3
Príhovor starostu mestskej časti.....	4
Úvod	5
Sociálne služby, komunita, komunitné plánovanie	7
Ciele, zásady a princípy komunitného plánovania	9
Subjekty komunitného plánovania	10
Objednávatelia sociálnych služieb	10
Poskytovatelia sociálnych služieb	11
Príjemcovia sociálnych služieb	12
Verejnosť a ďalšie organizácie	12
Legislatívne normy a strategické dokumenty	12
Kompetencie mestskej časti v oblasti poskytovania sociálnych služieb	14
Analytická časť	15
Analýza sociologických údajov	15
Obyvatelia, rodiny, deti a mládež	15
Seniori.....	24
Ťažko zdravotne postihnutí	26
Osoby ohrozené sociálnym vylúčením.....	27
Analýza súčasného stavu v oblasti poskytovania sociálnych služieb.....	30
Sociálne služby poskytované mestskou časťou Bratislava - Rača	30
Sociálne služby poskytované Hlavným mestom SR Bratislava	32
Sociálne služby poskytované Bratislavským samosprávnym krajom	32
Neverejní poskytovatelia sociálnych služieb	35
SWOT analýza.....	40
Vyhodnotenie plnenia predchádzajúceho KPSS	48
Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu	48
Strategická časť.....	55
Záver	67
Zdroje.....	68

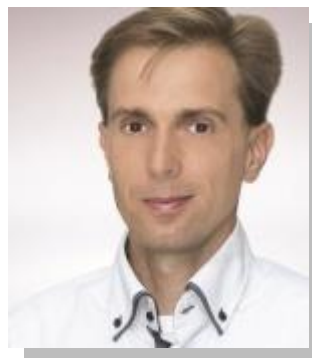
PRÍHOVOR STAROSTU MESTSKEJ ČASTI

Vážení občania!

Prinášame Vám Komunitný plán sociálnych služieb mestskej časti Bratislava - Rača na roky 2020 – 2024, ktorý bol spracovaný v súlade so zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. Dokument slúži ako nástroj strategického plánovania pre mestskú časť, ale má tiež informatívnu funkciu pre obyvateľov, poskytovateľov sociálnych služieb a investorov.

Našou snahou je zabezpečiť na území Mestskej časti Bratislava - Rača širšiu škálu kvalitnejších, dostupnejších a adresnejších sociálnych služieb, pričom práve komunitný plán sociálnych služieb nám pomôže túto úlohu splniť efektívne.

Verím, že sa nám podarí úspešne zmobilizovať naše sily a zdroje a naplniť každý zo spoločne plánovaných zámerov. Všetkým účastníkom, ktorí sa podieľali na vypracovaní tohto dokumentu, úprimne ďakujem.

Mgr. Michal Drotován
Starosta mestskej časti Bratislava - Rača

ÚVOD

Komunitný plán sociálnych služieb mestskej časti Bratislava - Rača na roky 2020 – 2024 (ďalej aj ako „KPSS“ alebo „komunitný plán“) je strategický dokument, ktorý logicky nadväzuje na Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mestskej časti Bratislava - Rača na roky 2014 – 2020 (ďalej aj ako „program rozvoja“ alebo „PHSR“), pričom spomedzi troch oblastí – hospodárskej, sociálnej a environmentálnej, na ktoré sa PHSR zameriava, je komunitný plán orientovaný výhradne na sociálnu oblasť. Zatiaľ čo v PHSR je každá z oblastí špecifikovaná prostredníctvom základných informácií a súvislostí, komunitný plán rozpracováva detailnejšie existujúci stav a potreby týkajúce sa oblasti poskytovania sociálnych služieb. Vzhľadom na rozsah dokumentu PHSR, ktorý je limitovaný metodikou, nie je možné v tomto základnom strategickom dokumente obsiahnuť celú problematiku všetkých troch fokusovaných oblastí, preto je každá z nich ďalej rozpracovávaná v parciálnych dokumentoch, pričom pre sociálnu oblasť je jedným z takýchto dokumentov práve komunitný plán. Proces tvorby komunitného plánu ako aj jeho následné aktualizácie možno súhrnne označiť za komunitné plánovanie.

Komunitné plánovanie predstavuje jednu zo základných metód riadenia rozvojových procesov, vďaka ktorej je možné sociálne služby naplánovať tak, aby zodpovedali lokálnym špecifikám a potrebám konkrétnej skupiny občanov. Komunitné plánovanie možno chápať tiež ako otvorený proces zisťovania potrieb a zdrojov, resp. ako proces hľadania najlepších riešení v oblasti sociálnych služieb. Výsledkom komunitného plánovania je **komunitný plán**, ktorý opisuje súčasnú situáciu v oblasti poskytovania sociálnych služieb na jednej strane a pomyselný, ideálny stav na druhej strane, pričom tento ideálny stav vznikol ako výsledok konfrontácie neobmedzených potrieb s obmedzenými možnosťami.

Povinnosť mestskej časti mať vypracovaný komunitný plán vychádza zo **Zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov**. Okrem toho dokument vychádza z viacerých legislatívnych noriem, strategických dokumentov a nariadení, ktorých zoznam uvádzame v časti venovanej východiskám KPSS. Komunitný plán mestskej časti Bratislava - Rača na roky 2020 – 2024 bol vypracovaný za výraznej pomoci predstaviteľov a obyvateľov mestskej časti ako aj odborníkov a organizácií pôsobiacich v mestskej časti. Vďaka spolupráci viacerých strán je komunitný plán verným odrazom skutočnosti umožňujúcim samospráve lepšiu orientáciu v potrebách obyvateľov, čo prispeje k ich rýchlejšiemu a efektívnejšiemu napĺňaniu.

Predkladaný komunitný plán pozostáva z troch hlavných častí. V rámci **teoretickej časti** je špecifikovaná podstata sociálnych služieb a komunitného plánovania, sú tu uvedené základné črty ako aj subjekty komunitného plánovania a tiež legislatívne normy a strategické dokumenty, z ktorých plán vychádza. V **analytickej časti** je uvedený rozbor súčasného stavu oblasti sociálnych služieb – sú tu definované silné a slabé stránky ako aj príležitosti a riziká, ktoré sú charakteristické pre súčasnú, východiskovú situáciu. V **strategickej časti** je definovaná vízia mestskej časti a sú tu navrhnuté konkrétne opatrenia na jej dosiahnutie ako aj časový harmonogram a rozpočet potrebný na realizáciu navrhnutých opatrení. V prípade, že sa samospráva bude držať cieľov, postupov a termínov zvolených v komunitnom pláne, existuje vysoký predpoklad **rastu kvality, rozšírenia portfólia a zvýšenia adresnosti** sociálnych služieb v mestskej časti Bratislava - Rača.

SOCIÁLNE SLUŽBY, KOMUNITA, KOMUNITNÉ PLÁNOVANIE

Sociálne služby možno charakterizovať ako súhrn širokého spektra činností, prostredníctvom ktorých je poskytovaná pomoc ľuďom nachádzajúcim sa v nepriaznivej sociálnej situácii, ak si sami nedokážu zabezpečiť základné životné potreby alebo potrebujú pomoc z iných vážnych dôvodov. Podstatou sociálnych služieb je zabezpečiť osobám určitý životný štandard, ale aj zmiernovať rozdiely v príjmoch či v sociálnom postavení.

Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov definuje **podľa druhu** sociálnej služby nasledujúce sociálne služby, ktoré je možné poskytovať a prijímať na území Slovenska:

- A. sociálne služby krízovej intervencie, ktorými sú:
 - 1. terénna sociálna služba krízovej intervencie,
 - 2. poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach, ktorými sú:
 - 2.1. nízkoprahové denné centrum,
 - 2.2. integračné centrum,
 - 2.3. komunitné centrum,
 - 2.4. nocľaháreň,
 - 2.5. útulok,
 - 2.6. domov na polceste,
 - 2.7. zariadenie núdzového bývania,
 - 3. nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu,
- B. sociálne služby na podporu rodiny s deťmi, ktorými sú:
 - 1. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa,
 - 2. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa v Zariadení dočasnej starostlivosti o deti,
 - 3. služba na podporu zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života,
 - 4. služba na podporu zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života v Zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa,
 - 5. služba včasnej intervencie,
- C. sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku, ktorými sú:
 - 1. poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek, ktorými sú:
 - 1.1. zariadenie podporovaného bývania,
 - 1.2. zariadenie pre seniorov,

- 1.3. zariadenie opatrovateľskej služby,
 - 1.4. rehabilitačné stredisko,
 - 1.5. domov sociálnych služieb,
 - 1.6. špecializované zariadenie,
 - 1.7. denný stacionár,
2. domáca opatrovateľská služba (ďalej len „opatrovateľská služba“),
 3. prepravná služba,
 4. sprievodcovská služba a predčitateľská služba,
 5. tlmočnická služba,
 6. sprostredkovanie tlmočnickej služby,
 7. sprostredkovanie osobnej asistencie,
 8. požičiavanie pomôcok,
- D. sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií, ktorými sú
1. monitorovanie a signalizácia potreby pomoci,
 2. krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií,
- E. podporné služby, ktorými sú
1. odľahčovacia služba,
 2. pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností,
 3. poskytovanie sociálnej služby v dennom centre,
 4. podpora samostatného bývania,
 5. poskytovanie sociálnej služby v jedálni,
 6. poskytovanie sociálnej služby v pracovni,
 7. poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny.

Vyššie uvedené sociálne služby možno účelne a vhodne spájať.

Sociálne služby sa poskytujú na základe registrácie, Register poskytovateľov sociálnych služieb vedie vyšší územný celok. **Z hľadiska formy** poskytovania rozlišuje zákon o sociálnych službách sociálne služby ambulantné, terénne a pobytové. **Ambulantná** forma sa poskytuje fyzickej osobe, ktorá dochádza, je sprevádzaná alebo je dopravovaná do miesta sociálnej služby. **Terénna** forma sa poskytuje fyzickej osobe v jej prirodzenom sociálnom prostredí alebo v jej domácom prostredí, prípadne prostredníctvom terénnych služieb. **Pobytová** forma sa poskytuje, ak súčasťou sociálnej služby je ubytovanie. Pobytová sociálna služba sa poskytuje ako celoročná sociálna služba alebo týždenná sociálna služba.

Pre objasnenie podstaty komunitného plánovania sociálnych služieb je potrebné charakterizovať pojem **komunita**. Ide o skupinu osôb, pre ktorú je príznačný určitý znak alebo súbor znakov, pričom tieto sú vo všeobecnosti vnímané ako typické. Obec, mesto, mestská časť sa považujú za základnú občiansku komunitu. Osoby žijúce na území jednej obce, mesta, mestskej časti majú spoločné bydlisko, využívajú tú istú

infraštruktúru a do istej miery majú aj príbuzné potreby. Samospráva v záujme občanov vstupuje do kontaktu so štátom, a tak vzniká spleť vzťahov: samospráva – štát, samospráva – občan, štát – občan, pričom jasne definované vzťahy medzi týmito subjektmi môžu byť výrazne dynamizujúcim prvkom rozvoja celého systému sociálnej starostlivosti. Vo vzťahu štát – samospráva bola obciam, mestám a mestským častiam udelená povinnosť mať vypracovaný **komunitný plán** sociálnych služieb ako základný nástroj komunitného plánovania.

Komunitné plánovanie poskytuje odpoveď na otázku, aké sociálne služby a v akom rozsahu je potrebné vytvoriť na určitom území, ako by tieto služby mali byť rozmiestnené a aké personálne, materiálne a finančné zdroje sú na to k dispozícii. Uvažovanie nad týmito súvislosťami je významné z hľadiska uspokojovania súčasných, ale aj prognózovania budúcich sociálnych potrieb, zvyšovania kvality života obyvateľov či prognózovania tvorby pracovných miest. S ohľadom na dynamické, neustále sa meniace prostredie je náročné naplánovať niektoré procesy a s nimi súvisiace finančné náklady presne, avšak podstatou komunitného plánovania je ich aspoň odhadnúť, pretože inak by bolo konanie samosprávy v tejto oblasti nekoordinované a neefektívne. V kontraste s uvedeným je snaha o poskytovanie:

- ✓ väčšieho množstva sociálnych služieb,
- ✓ širšej škály sociálnych služieb,
- ✓ kvalitnejších sociálnych služieb,
- ✓ sociálnych služieb, ktoré budú bližšie k občanom,

a práve takto fungujúci systém zabezpečí komunitné plánovanie a konanie samosprávy v súlade s ním.

Ciele, zásady a princípy komunitného plánovania

Komunitné plánovanie má svoje opodstatnenie z viacerých dôvodov. Predovšetkým, umožňuje samospráve riadiť procesy v sociálnej oblasti efektívne. Tento benefit je však iba parciálny. Konečným **cieľom** komunitného plánovania je:

- ✓ posilňovať sociálnu súdržnosť obyvateľov,
- ✓ predchádzať sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii ohrozených jednotlivcov a skupín,
- ✓ opäť začleniť do komunity tých, ktorí stoja na jej okraji a v niektorých prípadoch vyvolávajú strach a neistotu, či dokonca predstavujú hrozbu pre iných obyvateľov.

Aby komunitné plánovanie nebolo samoučelné a bolo využiteľné v reálnom živote a prinášalo očakávané pozitívne efekty, mali by byť pri vypracovaní komunitného plánu dodržané tieto **zásady**:

- ✓ potreby a rozvojové priority v oblasti sociálnych služieb musia byť stanovené obyvateľmi, ktorí žijú v danej lokalite a ktorých sa plánovanie týka;
- ✓ všetky plánované a realizované procesy sú vzájomne previazané, korešpondujú, podporujú sa a vzájomne sa nevyklučujú;
- ✓ zvyšovanie kvality sociálnych služieb musí byť považované za dôležité a žiaduce a musí byť významnou súčasťou miestnej politiky;
- ✓ rozvoj oblasti sociálnych služieb je založený na presvedčení o jedinečnosti, hodnote a dôstojnosti každého príjemcu sociálnych služieb.

Komunitné plánovanie je založené na nasledujúcich **princípoch**:

- ✓ **Partnerstvo** – komunitný plán má byť výsledkom spolupráce viacerých účastníkov – objednávateľov, poskytovateľov aj príjemcov sociálnych služieb, verejnosti aj ďalších subjektov. Každý účastník má zásluhu na výslednej podobe plánu, názory všetkých účastníkov majú rovnakú váhu, všetkým účastníkom má byť poskytnutý rovnaký priestor.
- ✓ **Informovanosť** – účastníci podieľajúci sa na vypracovaní komunitného plánu medzi sebou komunikujú a vzájomne sa informujú. Spolupráca má byť transparentná, zrozumiteľná, žiadny účastník nesmie byť komunikačne znevýhodnený. Len úzka spolupráca a kvalitná komunikácia môže viesť k vytvoreniu požadovanej ponuky sociálnych služieb.
- ✓ **Inovativnosť** – dynamické prostredie, nové situácie a obmedzené zdroje si vyžadujú hľadanie stále nových prístupov a riešení, ktoré budú môcť byť účinné a efektívne aj tam, kde zastarané riešenia už neplnia svoju funkciu.
- ✓ **Kompromis** – komunitný plán by nemal byť príliš ambiciózny, mal by vychádzať z reálnych potrieb, avšak s ohľadom na dostupné zdroje. Definovanie zoznamu atraktívnych, avšak nereálnych cieľov, nepovedie k rozvoju, ale ku stagnácii a frustrácii z neschopnosti zmeniť stav k lepšiemu. Naopak, správne definované ciele je možné dosiahnuť aj s obmedzenými zdrojmi.

Subjekty komunitného plánovania

Z princípu partnerstva vychádza potreba spolupráce viacerých subjektov. Základnými subjektmi komunitného plánovania sú objednávateľia, poskytovatelia a prijímatelia sociálnych služieb, okrem nich však do procesu komunitného plánovania vstupujú tiež verejnosť a ďalšie organizácie.

Objednávateľia sociálnych služieb

Objednávateľmi sociálnych služieb sú subjekty, ktorým zákon ukladá úlohu zabezpečiť sociálne služby na území, ktoré spravujú – v podmienkach Slovenska ide

o obce, mestá, mestské časti. Ich činnosť je dopĺňaná činnosťou príslušných samosprávnych krajov, ktoré vypracovávajú koncepciu rozvoja sociálnych služieb. Obec/mesto/mestská časť na základe vlastnej alebo cudzej iniciatívy rozhoduje o:

- ✓ potrebe zrealizovať komunitné plánovanie,
- ✓ subjekte, ktorý zabezpečí komunitné plánovanie (mestská časť, poverená organizácia),
- ✓ zastupovaní poslancov v procese komunitného plánovania,
- ✓ finančnom zabezpečení komunitného plánovania,
- ✓ termíne predloženia komunitného plánu zastupiteľstvu na schválenie.

Objednávateľ služby od začiatku komunitného plánovania zverejňuje zrozumiteľnou a dostupnou formou všetky podstatné informácie o procese a výsledkoch plánovania.

Poskytovatelia sociálnych služieb

Poskytovatelia sociálnych služieb sa delia na verejných poskytovateľov (obec, mesto, mestská časť, VÚC) a neverejných poskytovateľov (napr. nezisková organizácia, občianske združenie). Poskytovateľom sociálnych služieb môže byť obec, mesto, mestská časť, VÚC, fyzická osoba – podnikateľ, právnická osoba zriadená na účely podnikania, nezisková organizácia, organizácia zriadená obcou/mestom/mestskou časťou, organizácia zriadená samosprávnym krajom, organizácia zriadená štátom. Všetky tieto subjekty majú v procese komunitného plánovania rovnaké postavenie, ich ciele a zámery majú rovnakú váhu. Samosprávy spolupracujú s neverejnými poskytovateľmi sociálnych služieb v intenciách komunitného plánu. Zapojením sa do komunitného plánovania získavajú poskytovatelia sociálnych služieb možnosť presadzovať vlastné názory, nadobúdať nové informácie, vytvárať partnerstvá, a tak sa podieľať na tvorbe a výslednej podobe systému. Za ideálnych podmienok by do komunitného plánovania mali byť zapojení poskytovatelia reprezentujúci každú z nasledujúcich kategórií sociálnych služieb:

- ✓ poradenské a podporné služby rodine a jednotlivcom,
- ✓ služby krízovej intervencie,
- ✓ služby dlhodobej sociálnej, príp. kombinovanej sociálnej a zdravotnej starostlivosti.

Taktiež je potrebné prizvať do procesu plánovania poskytovateľov, ktorí realizujú nové aktivity alebo overujú nové metódy, avšak v súčasnosti nie sú zaradení do zákonom definovaného systému sociálnych služieb. Spolupôsobením všetkých poskytovateľov má byť taký systém sociálnych služieb, ktorý udrží obyvateľov na určitom území, pričom ich potreby budú uspokojené.

Prijímatelia sociálnych služieb

Prijímateľom sociálnych služieb je každá osoba, ktorej sú sociálne služby poskytované. Práva prijímateľov upravuje § 6 zákona o sociálnych službách. Základnými skupinami, pre ktoré by sa mali sociálne služby plánovať, sú:

- ✓ seniori (osoby staršie ako 65 rokov),
- ✓ rodiny s deťmi a mládež
- ✓ občania so zdravotným postihnutím,
- ✓ občania odkázaní na osobitnú pomoc (osoby bez domova, závislí od návykových látok, osoby so sklonsmi k násiliu, osoby po výkone trestu, jednotlivci nevládajúci svoj život a pod.).

Zapojením týchto skupín do komunitného plánovania získa samospráva cenné informácie o ich potrebách, na základe čoho bude môcť vybudovať adekvátnu sieť sociálnych služieb uspokojujúcu aj špecifické sociálne potreby.

Verejnosť a ďalšie organizácie

Verejnosť má byť priebežne oboznamovaná so zámermi, výsledkami a cieľmi komunitného plánovania, čo zabezpečí samospráva vhodne zvolenou informačnou stratégiou. Pri príprave komunitného plánu sú oslovené a vyzvané k spolupráci aj ďalšie organizácie, záujmové skupiny, občianske iniciatívy, etnické skupiny a iné subjekty, ktorých sa komunitné plánovanie týka. Pritom platí, že čím rôznorodejšie spektrum subjektov sa do komunitného plánovania zapojí, tým kvalitnejší je výstup z tohto procesu.

Legislatívne normy a strategické dokumenty

Základnú právnu normu v oblasti poskytovania sociálnych služieb predstavuje zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, ktorý stanovuje právny rámec poskytovania sociálnych služieb, financovania sociálnych služieb a dohľad nad poskytovaním sociálnych služieb.

Tento zákon ďalej dopĺňajú:

- ✓ zákon Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov,
- ✓ zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,

- ✓ zákon č. 601/2003 o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- ✓ zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- ✓ zákon č. 305/2005 Zb. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- ✓ zákon č. 600/2003 o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov,
- ✓ ďalšie zákony.

Okrem legislatívnych noriem tvoria podklad pre spracovanie komunitného plánu aj viaceré **strategické a plánovacie dokumenty**:

Miestne dokumenty:

- ✓ Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mestskej časti Bratislava - Rača na roky 2014 – 2020,
- ✓ Komunitný plán sociálnych služieb MČ Bratislava - Rača 2017 – 2019,
- ✓ Štatút hlavného mesta SR Bratislavy,
- ✓ Komunitný plán sociálnych služieb hlavného mesta SR Bratislavy 2019 – 2023,
- ✓ Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja hlavného mesta SR Bratislavy na roky 2010 – 2020.

Regionálne dokumenty:

- ✓ Konceptia rozvoja sociálnych služieb v kompetencii Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2018 – 2023
- ✓ Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2014 – 2020.

Národné dokumenty:

- ✓ Stratégia deinštitucionalizácie sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti v SR,
- ✓ Národný program aktívneho starnutia na roky 2014 – 2020,
- ✓ Národný program reforiem – SR 2015 (zriadenie zariadení starostlivosti o deti, zamestnávanie žien, zamestnanosť a sociálna inklúzia, zlepšenie kvality a dostupnosť sociálnych služieb diverzifikáciou financovania poskytovateľov sociálnych služieb a jednoznačnejším vymedzením kompetencií zodpovedných subjektov),
- ✓ Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020,

- ✓ Národný akčný plán pre elimináciu a prevenciu násilia na ženách na roky 2014 – 2019,
- ✓ Národná stratégia na ochranu detí pred násilím,
- ✓ Národná stratégia zamestnanosti do roku 2020,
- ✓ Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb na roky 2016 – 2020,
- ✓ Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020.

Dokumenty EÚ:

- ✓ Európa 2020,
- ✓ Amsterdamská zmluva – hlava IX, články 136 – 145. Amsterdamská zmluva posilňuje základné princípy ako sú ľudské práva a sociálne práva,
- ✓ Lisabonská zmluva – program radikálnej obnovy EÚ v ekonomickej a sociálnej oblasti,
- ✓ Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd,
- ✓ Dohovor o právach dieťaťa,
- ✓ Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím,
- ✓ Európska sociálna charta.

Aj keď sú viaceré uvádzané dokumenty vypracované na obdobie do roku 2020, v čase spracovania tohto komunitného plánu sú platné a predpokladá sa, že nadväzujúce dokumenty pre nasledujúce obdobie budú pokračovať v myšlienkach a cieľoch súčasných dokumentov.

Kompetencie mestskej časti v oblasti poskytovania sociálnych služieb

Kompetencie mestskej časti v oblasti poskytovania sociálnych služieb definuje Štatút hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy v čl. 32.

ANALYTICKÁ ČASŤ

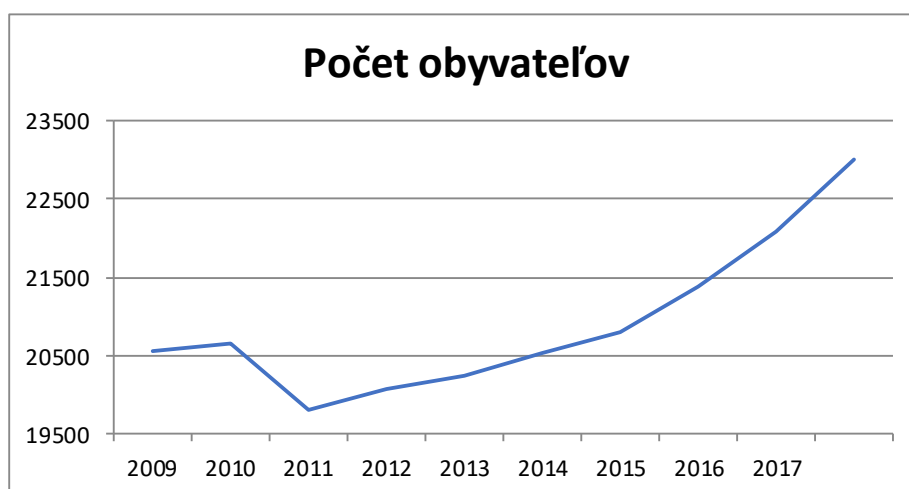
Analyza sociologických údajov

Významnou súčasťou analytickej časti komunitného plánu ako nástroja strategického riadenia oblasti sociálnych služieb je socio-demografická analýza, ktorá charakterizuje obyvateľstvo žijúce na určitom území na základe rôznorodých kritérií. Bližšie poznanie charakteristík obyvateľstva umožní samospráve lepšie spoznať prostredie, v ktorom sa komunitné plánovanie odohráva a od ktorého sa odvíja. V rámci tejto podkapitoly teda bližšie špecifikujeme základné cieľové skupiny sociálnych služieb, na čo v nasledujúcej podkapitole nadviažeme konkrétnymi sociálnymi službami, ktoré mestská časť svojim obyvateľom v súčasnosti poskytuje.

Obyvatelia, rodiny, deti a mládež

Mestská časť Bratislava – Rača (ďalej len „MČ Rača“) je jednou zo 17 bratislavských mestských častí. Má **23 006 obyvateľov** (údaj ŠÚ SR k 31. 12. 2018) a jej celková rozloha je **23,66 km²**. Na 1 km² tak pripadá okolo 972 obyvateľov. Spolu s mestskou časťou Nové Mesto a Vajnory patrí Rača do okresu Bratislava III. Vymedzenie územia MČ Rača je ustanovené vo Všeobecne záväznom nariadení hlavného mesta Bratislava č. 6/2001 v § 9.

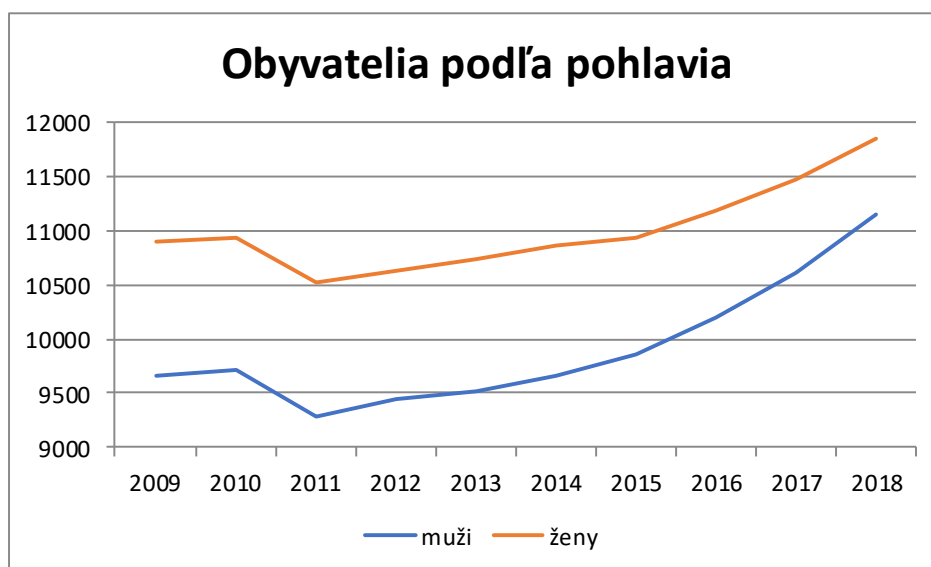
Podľa posledného Sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2011 sa na území MČ Rača nachádza **2 157 domov** (z toho 2 040 obývaných) a **9 396 bytov** (z toho 9 177 obývaných). Počet obyvateľov mestskej časti má podľa Štatistického úradu SR v posledných rokoch rastúcu tendenciu, čoho dôkazom je nasledujúci graf. **Výrazný nárast v počte obyvateľov** je dôsledkom prirodzeného ako aj mechanického prírastku obyvateľstva. V mestskej časti sa rodí čoraz viac detí a zároveň sa čoraz viac osôb – prevažne mladých rodín – do Rače sťahuje.

Graf č. 1 Vývoj počtu obyvateľov MČ Bratislava - Rača v rokoch 2009 – 2018. Zdroj: ŠÚ SR.

Rapidný nárast počtu obyvateľov možno zdôvodniť bytovou výstavbou, ktorá sa v MČ realizovala a stále sa realizuje. Boli postavené nové obytné zóny ako napr. Malé Krasňany, Zlaté krídlo, Radničné námestie, Rinzle, Račany Bianco. V najbližšej dobe sa v mestskej časti bude budovať ďalšia obytná zóna.

Počas celého sledovaného obdobia môžeme v mestskej časti pozorovať **väčší podiel žien** ako mužov, avšak postupom času sa tento rozdiel znižuje. Zatiaľ čo na začiatku sledovaného obdobia pred 10 rokmi tvorili ženy 53 % z celkového počtu obyvateľov MČ, do roku 2018 tento podiel klesol o 1 p. b. Prevala žien je bežným javom v podmienkach Slovenska, a to z dôvodu, že ženy sa v priemere dožívajú vyššieho veku.

Graf č. 2 Obyvateľstvo podľa pohlavia v MČ Bratislava - Rača, 2009 – 2018. Zdroj: ŠÚ SR.

Ďalšími významnými charakteristikami, ktoré by v procese plánovania komunitných sociálnych služieb nemali zostať nepovšimnuté, sú prirodzený pohyb, mechanický pohyb a celkový pohyb obyvateľstva mestskej časti. Zatiaľ čo **prirodzený prírastok/úbytok** nás informuje o rozdieli medzi počtom živonarodených a počtom zomrelých na určitom území, **mechanický prírastok/úbytok** zachytáva rozdiel medzi počtom prisťahovaných osôb na určité územie a počtom vystávaných osôb z toho istého územia. **Celkový prírastok/úbytok** je následne súhrnom (súčtom) prirodzeného a mechanického prírastku/úbytku a zachytáva celkový pohyb obyvateľstva v rámci určitého územia. Na tomto mieste je dôležité poznamenať, že **sa sleduje trvalý pobyt osôb**, t. j. osoby s trvalým pobytom mimo Rače avšak bývajúce v Rači do štatistik nevstupujú.

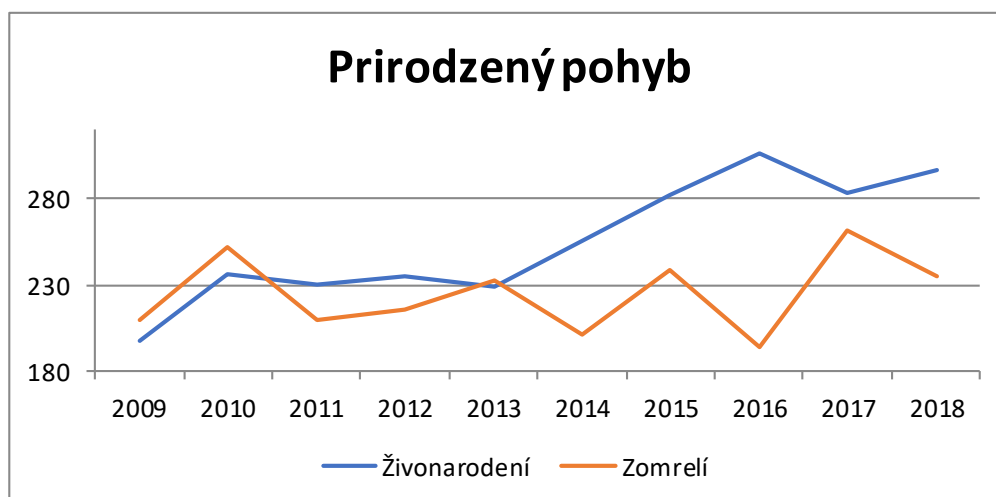
V snahe o **dosahovanie, resp. zvyšovanie prirodzeného prírastku** môže byť mestskej časti nápomocná:

- ✓ **nepriama podpora miery pôrodnosti**, napr. prostredníctvom podpory bývania pre mladé rodiny, podpory a rozširovania voľnočasových aktivít pre deti a mládež, rozširovania kapacít zariadení pre deti v predškolskom veku a rozširovania kapacít školských zariadení a pod.,
- ✓ **pôsobenie na znížovanie miery úmrtnosti**, napr. informačnými kampaňami propagujúcimi zdravý životný štýl, podporou kvalitných sociálnych zariadení s vyškoleným personálom a podporou možností trávenia voľného času seniorov tak, aby viedli aktívny, spokojný a pestrý život.

Dosahovanie, resp. zvyšovanie mechanického prírastku už zahŕňa podstatne viac aktivít, a to nielen v sociálnej, ale aj hospodárskej a environmentálnej oblasti. Záujemcovia o bývanie v určitej lokalite zvažujú široké spektrum faktorov – od občianskej vybavenosti, cez kvalitu a dostupnosť technickej infraštruktúry či možnosti sociálneho vyžitia až po dostupnosť zelene na danom území.

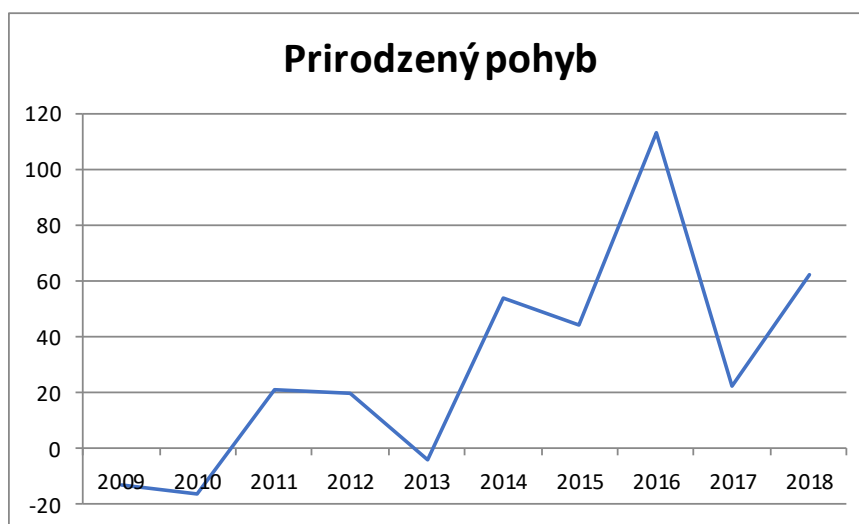
Aj keď vzhľadom na vyššie uvedené sa môžu prirodzený a mechanický prírastok javiť ako dva separátne ukazovatele, v skutočnosti sa môžu, ale nemusia vzájomne ovplyvňovať. Napríklad, ak na určitom území existuje dobre rozvinutá infraštruktúra pre mladé rodiny s deťmi, existuje predpoklad, že mladí ľudia sa na toto územie budú sťahovať s cieľom založiť si rodinu, čo sa prejaví na mechanickom, ale aj prirodzenom prírastku. Podobne, ak na určitom území existuje dobre rozvinutá infraštruktúra pre seniorov, môže toto územie lákať seniorov z iných miest a obcí, aby sa prisťahovali, čo sa môže prejavíť na miere úmrtnosti.

Počet živonarodených osôb v MČ Rača bol v roku 2018 o 100 osôb vyšší ako na začiatku sledovaného obdobia v roku 2009. **Počet zomrelých** bol vo väčšine posudzovaných rokov nižší ako počet živonarodených, v sledovanej dekáde osciloval okolo hodnoty 224 zomrelých/rok. Tento trend možno hodnotiť pozitívne, pretože zvyšovanie živorodenosti a jej udržiavanie nad krivkou úmrtnosti hovorí o atraktivite prostredia pre mladé rodiny, dochádza k zvyšovaniu počtu obyvateľov a k „omladzovaniu“ obyvateľstva.

Graf č. 3 Vývoj počtu živonarodených a zomrelých v MČ Bratislava - Rača, 2009 – 2018. Zdroj: ŠÚ SR.

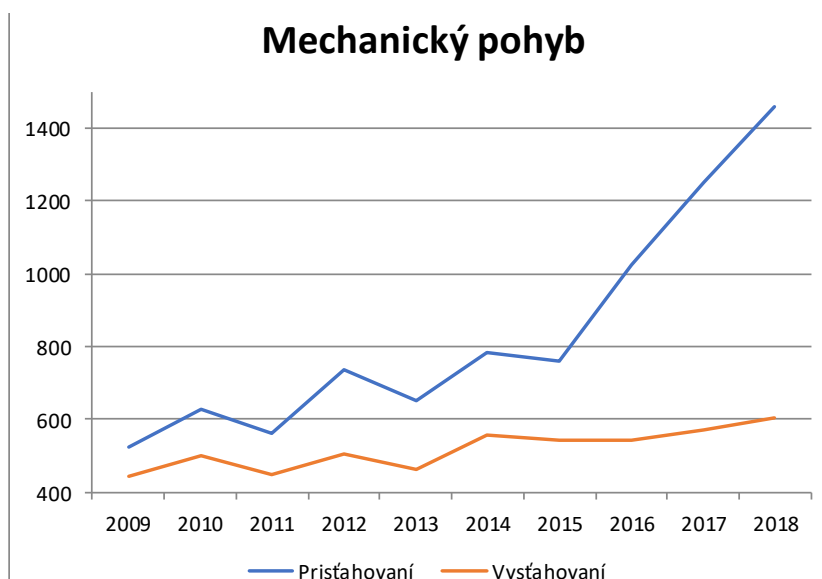
Sčítaním počtu živonarodených a počtu zomrelých osôb na určitom území získavame hodnoty prirodzeného prírastku, resp. úbytku obyvateľstva. V mestskej časti Bratislava - Rača môžeme pozorovať **prirodzený prírastok** v 7 z 10 rokov sledovaného obdobia. Najväčší rozdiel medzi počtom živonarodených a zomrelých vznikol v roku 2016. Dôvodom je predovšetkým príchod mladých ľudí do mestskej časti, ktorí tu nájdu miesto pre život a zakladajú si rodiny. Rača patrí medzi tie mestské časti, kde zeleň a početná domová zástavba pripomínajú viac vidiecke sídlo, čo môže mať pozitívny dopad na rozhodnutie presťahovať sa na toto územie.

Graf č. 4 Prirodzený pohyb v MČ Bratislava - Rača v rokoch 2009 – 2018. Zdroj: ŠÚSR

Počet prisťahovaných osôb na územie mestskej časti v uplynulej dekáde viditeľne vzrástol. Zatiaľ čo na začiatku sledovaného obdobia – v r. 2009, kedy začínala globálna kríza – sa na trvalý pobyt v MČ Rača prihlásilo 523 osôb, v r. 2018 to bolo už 1 462 osôb, čo je viac ako dvojnásobok v porovnaní s rokom 2009. Tento

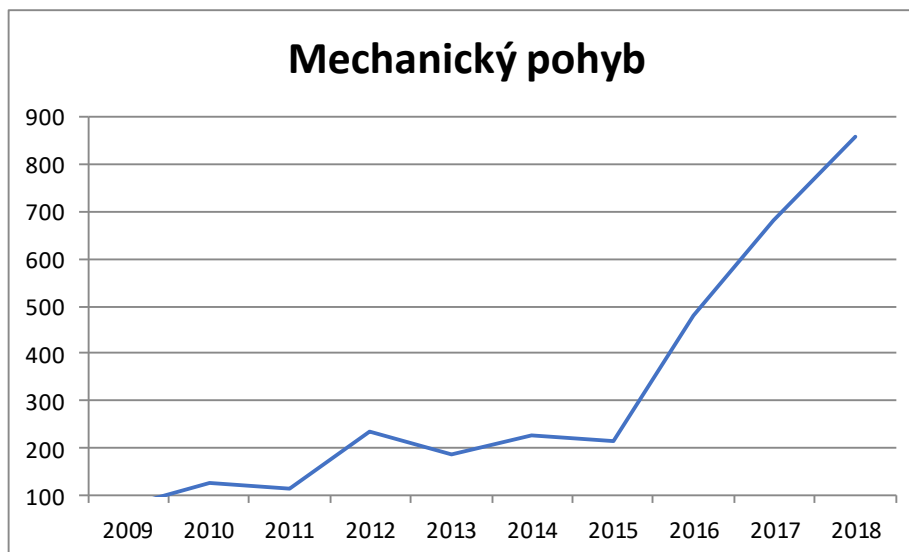
jav je veľmi priaznivý, keďže vypovedá o celkovej atraktivite prostredia naprieč všetkými oblasťami – nielen sociálnou, ale aj hospodárskou a environmentálnou.

Graf č. 5 Vývoj počtu prisťahovaných a vystáňovaných v MČ Bratislava - Rača, 2009 – 2018. Zdroj: ŠÚ SR.

Počet vystáňovaných osôb z trvalého pobytu v uplynulej dekáde taktiež rástol, avšak oveľa miernejšie, čo výstižne zachytáva *Graf č. 5*. Existujúci obyvatelia nemajú motiváciu z územia MČ odísť, práve naopak, MČ ponúka dostatok atraktívnych atribútov k tomu, aby na jej územie prichádzali aj noví obyvatelia.

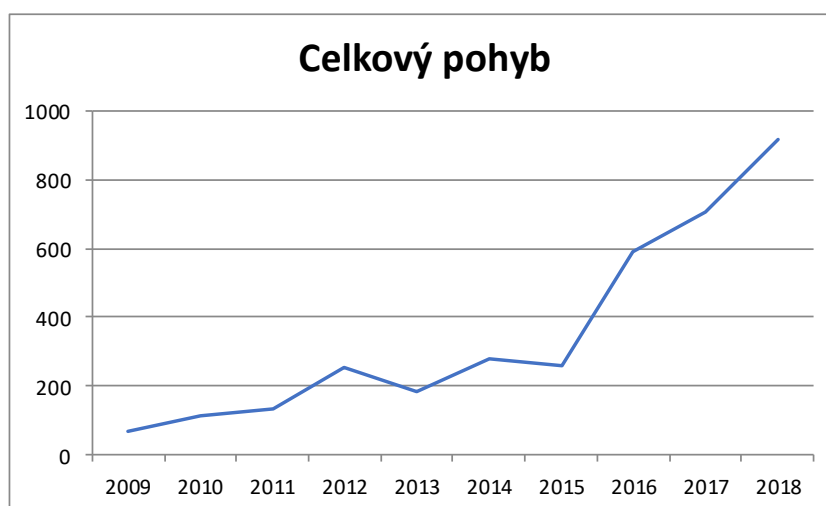
Sčítaním počtu osôb prisťahovaných na trvalý pobyt a počtu osôb vystáňovaných z trvalého pobytu získavame hodnoty **mechanického prírastku/úbytku**. Na základe vyššie uvedených informácií nemožno konštatovať iné, iba **niekoľko rokov pretrvávajúci mechanický prírastok** obyvateľstva MČ Rača. Zatiaľ čo v roku 2009 počet prisťahovaných osôb prevýšil počet vystáňovaných osôb o 80, v roku 2018 bol rozdiel medzi počtom prisťahovaných a počtom vystáňovaných osôb až 856 ľudí.

Graf č. 6 Mechanický pohyb v MČ Bratislava - Rača v rokoch 2009 – 2018. Zdroj: ŠÚSR

Prírodný prírastok a mechanický prírastok sa prejavujú v **celkovom prírastku obyvateľstva**, ktorý je v MČ Rača v uplynulej dekáde naozaj výrazný. V roku 2018 bolo na trvalý pobyt v MČ prihlásených takmer o 2 500 osôb viac ako pred 10 rokmi – vid' Graf č. 7. Táto informácia je pre komunitné plánovanie dôležitá, keďže s rastom počtu obyvateľov rastú aj nároky na sociálnu infraštruktúru.

Komunitné plánovanie sa na obyvateľov dotknutého územia nepozera iba cez čísla, ale sleduje aj kvalitatívnu stránku, t. j. napr. vekovú štruktúru obyvateľstva, sociálne zázemie osôb, vzdelanostnú úroveň a pod. Na tieto charakteristiky sa pozrieme v nasledujúcich textoch.

Graf č. 7 Vývoj celkového pohybu obyvateľstva v MČ Bratislava - Rača, 2009 – 2018. Zdroj: ŠÚ SR.

Z hľadiska **vzdelanostnej štruktúry** majú podľa Sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2011 najväčší podiel na celkovom počte obyvateľov mestskej časti Rača **osoby s úplným stredným odborným vzdelaním s maturitou** (30,16 % obyvateľov)

a **vysokoškolským vzdelaním II. stupňa** (18,49 % obyvateľov). Uvedené svedčí jednak o dobrej dostupnosti odborného a vysokoškolského vzdelania, ale je tiež odrazom všeobecnej dostupnosti vysokoškolského vzdelania, ktorú možno pozorovať v podmienkach Slovenska – podiel vysokoškolsky vzdelaných osôb u nás dosahuje podstatne vyššie hodnoty v porovnaní s inými krajinami EÚ. Na margo početnej skupiny osôb bez vzdelania (12,22 % obyvateľov) je žiaduce dodať, že táto skupina pozostáva predovšetkým z detí, ktoré ešte nezačali navštevovať alebo ešte nemajú ukončené základné vzdelanie. Vzdelanostnú skladbu obyvateľstva mestskej časti podrobnejšie zachytáva nasledujúca tabuľka.

Dosiahnuté vzdelanie	Počet	Podiel (%)
Bez vzdelania	2 404	12,22
Základné vzdelanie	1 576	8,01
Učňovské vzdelanie bez maturity	1 449	7,36
Stredné odborné vzdelanie bez maturity	1 319	6,70
Úplné stredné učňovské vzdelanie s maturitou	630	3,20
Úplné stredné odborné vzdelanie s maturitou	5 936	30,16
Úplné stredné všeobecné vzdelanie s maturitou	1 152	5,85
Vyššie odborné vzdelanie	390	1,98
Vysokoškolské vzdelanie bakalárske	447	2,27
Vysokoškolské vzdelanie magisterské, inžinierske, doktorské	3 639	18,49
Vysokoškolské vzdelanie doktorandské	444	2,26
Nezistené	293	1,49

Tab. č. 1 Dosiahnuté vzdelanie obyvateľov mestskej časti MČ Bratislava - Rača. Zdroj: SODB 2011.

Významnou charakteristikou z hľadiska plánovania sociálnych služieb je **ekonomická aktivita obyvateľstva**. Pre sociálny systém v podmienkach Slovenskej republiky je príznačný trend, kedy čoraz menší počet ekonomicky aktívnych osôb vytvára hodnoty pre čoraz väčší počet ekonomicky neaktívneho obyvateľstva. Takáto situácia má negatívny dopad na verejné financie a v konečnom dôsledku sa odzrkadľuje na kvalite života všetkých obyvateľov.

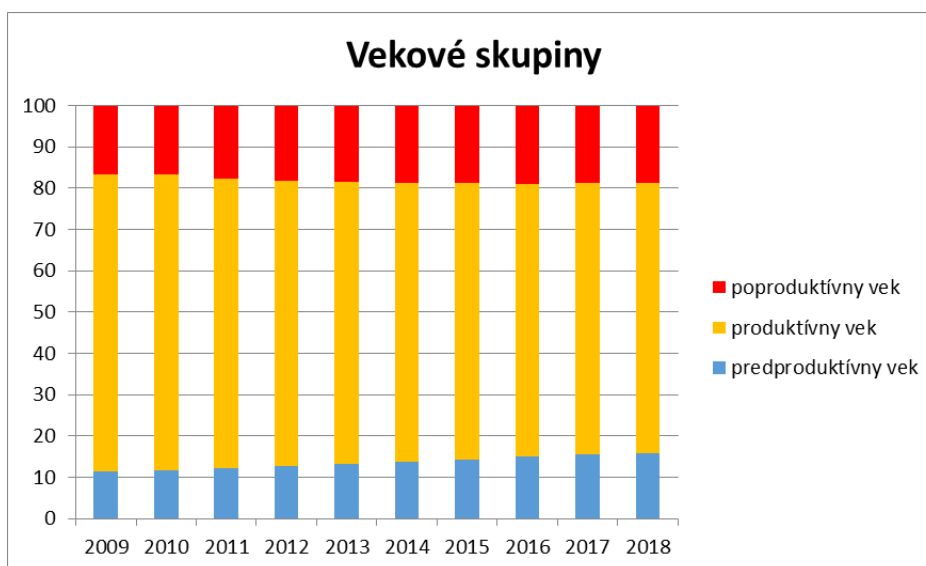
Na území mestskej časti Bratislava - Rača žilo v čase posledného Sčítania obyvateľov, domov a bytov **51,89 % ekonomicky aktívnych osôb**. Z celkového počtu obyvateľov mestskej časti je 43,20 % pracujúcich a 4,45 % nezamestnaných. Deti do 16 rokov sa na obyvateľstve MČ podieľali 12,78 percentami, dôchodcovia 23,13 percentami. Podrobnejšiu štruktúru obyvateľstva mestskej časti Bratislava - Rača podľa ekonomickej aktivity zachytáva nasledujúca tabuľka.

Ekonomická aktivita	Počet	Podiel (%)
Pracujúce obyvateľstvo (s výnimkou dôchodcov)	8 501	43,20
Pracujúci dôchodcovia	760	3,86
Nezamestnaní	876	4,45
Osoby na materskej dovolenke	74	0,38
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	10 211	51,89
Deti do 16 rokov	2 514	12,78
Dôchodcovia	4 552	23,13
Osoby na rodičovskej dovolenke	468	2,38
Osoby v domácnosti	98	0,50
Žiaci stredných škôl	572	2,91
Študenti vysokých škôl	651	3,31
Ekonomicky neaktívne obyvateľstvo	8 855	45,00
Iná a nezistená ekonomická aktivita	613	3,11

Tab. č. 2 Ekonomická aktivita obyvateľstva MČ Bratislava - Rača. Zdroj: SODB 2011.

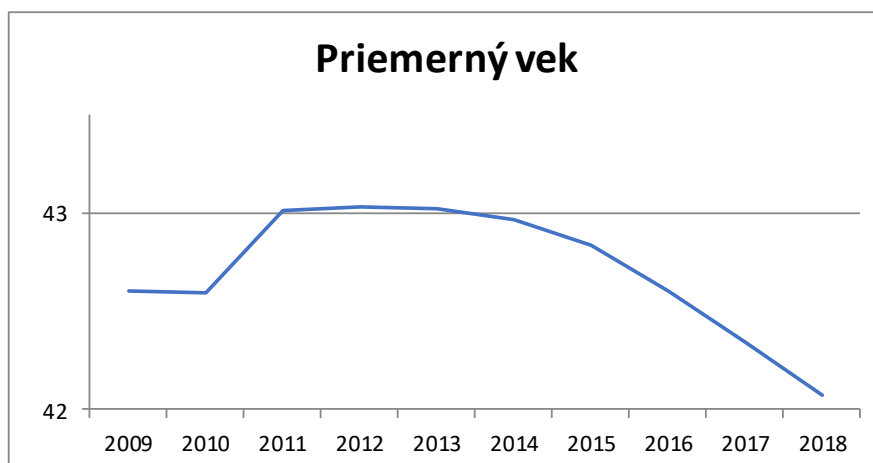
Ďalšou významnou charakteristikou z hľadiska komunitného plánovania sociálnych služieb je **produktivita obyvateľstva**. Napríklad neustále sa zväčšujúca skupina občanov v poproduktívnom veku indikuje potrebu rozširovania, resp. budovania zariadení pre seniorov, denných stacionárov, rozširovania kapacít opatrovateľskej služby a zariadenia opatrovateľskej služby, prepravnej služby, sociálnej služby stravovania sa v jedálni a pod. Naopak, zväčšujúca sa skupina detí vyvoláva potrebu budovania zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa (ďalej len „zariadenia starostlivosti o deti“) a pod.

V mestskej časti Bratislava - Rača v uplynulých rokoch **postupne rastie podiel osôb v predproduktívnom aj poproduktívnom veku**. Uvedené sa deje na úkor produktívnej zložky, ktorej podiel sa znižuje. V krátkodobom časovom horizonte tento jav nie je priaznivý, pretože čoraz menšia skupina osôb vytvára hodnoty pre čoraz väčšiu skupinu osôb. Z dlhodobého hľadiska sa však narastajúca predproduktívna zložka v budúcnosti posunie do produktívneho štádia, čo bude mať pozitívny dopad na sociálny systém a verejné financie. V roku 2009 tvorila predproduktívna zložka 11,47 % obyvateľov Rače, o 10 rokov neskôr to už bolo 15,93 %. Produktívna zložka aktuálne predstavuje 65,33 % obyvateľstva MČ a poproduktívna 18,73 %. **Predproduktívna zložka v MČ rastie 2-násobne rýchlejšie ako poproduktívna.**

Graf č. 8 Vývoj podielu obyvateľov v predproduktívnom, produktívnom a poproduktívnom veku v MČ Bratislava - Rača, 2009 – 2018. Zdroj: ŠÚ SR.

Na účely komunitného plánovania je zaujímavé tiež sledovanie **vývoja priemerného veku obyvateľstva** žijúceho na určitom území. Vo všeobecnosti je pre regióny Európskej únie charakteristické postupné starnutie obyvateľstva a aj v podmienkach Slovenska môžeme pozorovať samosprávy, kde priemerný vek za uplynulých 10 rokov vzrástol o niekoľko rokov. Mestská časť Bratislava - Rača je v tomto smere výnimkou.

Graf č. 9 Vývoj priemerného veku obyvateľov MČ Bratislava - Rača, 2009 – 2018. Zdroj: ŠÚ SR.

Priemerný vek sa drží medzi **43 – 42 rokov**, v posledných rokoch dokonca mierne klesá. Môže za to predovšetkým výrazný prirodzený prírastok, ktorý spôsobuje „omladzovanie“ obyvateľstva. Napriek tomu je priemerný vek obyvateľov Rače vyšší ako priemerný vek obyvateľov SR (40,82 rokov) a priemerný vek obyvateľov Bratislavy (41,93 rokov).

V roku 2018 bolo uzatvorených o 23 **manželstiev** viac ako pred 10 rokmi v roku 2009. Počet **rozvodov** bol v roku 2018 o 13 nižší v porovnaní s rokom 2009.

Na území mestskej časti sa nenachádza detský domov ani iné zariadenia s nariadenou ústavnou starostlivosťou pre deti a mladých dospelých.

Seniori

V súčasnosti je pre viaceré európske regióny príznačné starnutie obyvateľstva. Tento vývojový trend predstavuje značnú záťaž pre sociálny systém, kedy stále menšia skupina produktívnych osôb pracuje na stále väčšiu skupinu osôb v poproduktívnom veku. Uvedená situácia je z dlhodobého hľadiska neudržateľná, a preto v súčasnosti už existujú strategické dokumenty a implementujú sa politiky zamerané na koordináciu, resp. zmierňovanie dopadov tohto nepriaznivého vývoja.

Podiel poproduktívneho obyvateľstva rastie aj v MČ Rača. Za posledných 10 rokov hovoríme o náraste o 2,09 p. b. Táto skutočnosť sa bezpochyby prejavuje a v budúcnosti sa ešte výraznejšie prejaví na zvýšených nárokoch na sociálne služby, a to ako z hľadiska ich druhu, tak aj formy a kapacít. Na druhej strane v kontexte tak výrazného nárastu v počte obyvateľov žijúcich v mestskej časti a taktiež vďaka tempu zväčšovania sa predproduktívnej zložky obyvateľstva môžeme povedať, že nárast poproduktívnej zložky v MČ Rača je mierny a nepredstavuje tak veľkú záťaž pre sociálny systém ako v iných samosprávach na Slovensku.

Podiel poproduktívneho obyvateľstva v roku 2018 tvoril 16,04 % v Slovenskej republike, 18,11 % v Bratislave a 18,73 % v MČ Rača.

Graf č. 10 Vývoj počtu osôb v poproduktívnom veku v MČ Bratislava - Rača, 2009 – 2018. Zdroj: ŠÚ SR.

Ak vychádzame z údajov SODB z roku 2011, a síce, že v MČ Rača žije 23,13 % starobných nepracujúcich dôchodcov, pri súčasnom počte obyvateľov (23 006

ku koncu roka 2018) **by počet starobných nepracujúcich dôchodcov mal predstavovať 7 391,83 osôb.** Podiel pracujúcich dôchodcov podľa SODB predstavuje 3,86 % z celkového počtu obyvateľov, čo je pri súčasnom počte obyvateľov 888 osôb. Táto skutočnosť môže byť dôsledkom dobrovoľného rozhodnutia seniorov socializovať sa a žiť aktívny život aj po dosiahnutí dôchodkového veku, ale aj následkom nepriaznivej finančnej situácie, ktorá by seniorom hrozila v prípade, že by namiesto pracovného príjmu poberali len starobný dôchodok.

Demografický vývoj mestskej časti nie je možné oddeliť od celkového demografického vývoja hlavného mesta. Bratislava predstavuje z demografického hľadiska jednu z najzaujímavejších populácií v rámci Slovenska. Masívny socialistický vývoj s veľkými imigračnými vlnami, v rámci Slovenska extrémne hodnoty plodnosti i strednej dĺžky života, značne nevyrovnaná veková štruktúra, masívna suburbanizácia a zároveň veľký záujem o bývanie v meste najmä z hľadiska pracovnej migrácie, to sú len niektoré aspekty vystihujúce demografický vývoj Bratislavy. Očakáva sa, že Bratislava bude v najbližších dekádach starnúť, bude sa zvyšovať počet i podiel seniorov, priemerný vek sa výrazne zvýši. Zastúpenie dôchodcov sa zdvojnásobí a v horizonte približne 30 rokov mesto čaká ďalší „nástup“ detí silnej imigračnej vlny (terajší približne 25-35 roční) do dôchodkového veku. K nim sa pridružia ďalší obyvatelia, ktorí sa teraz do mesta prisťahujú a kvázi populáciu omladzujú, v budúcnosti však o to väčšou mierou prispievajú k starnutiu (zo stredu vekovej pyramídy smerom nahor). V rámci prognózy komponentov ide o fakt, ktorý možno považovať viac menej za nespochybniteľný a bude nevyhnutné sa na ňu pripraviť najmä v sociálnej a zdravotnej sfére.

Existuje množstvo nástrojov, ktorými môže samospráva zvýšiť kvalitu a dostupnosť sociálnych služieb pre seniorov a znížiť riziko sociálnej exklúzie tejto cieľovej skupiny. Nástroje môžu byť preventívne alebo nápravné. **Nástrojmi preventívneho charakteru** sú tie, ktorými sa samospráva snaží predchádzať vzniku problémov súvisiacich so socializáciou seniorov, akými sú napr. nedostatok kontaktu s inými ľuďmi, nedostatok príležitostí pre sebarealizáciu, nedostatok relevantných informácií a pod. **Nápravné nástroje** prichádzajú na rad až vtedy, ak preventívne opatrenia absentovali, neboli vhodne zvolené alebo neboli dostatočne účinné. Medzi typické nápravné opatrenia patrí poskytovanie rôznych finančných príspevkov.

Medzi **štandardné sociálne služby poskytované samosprávami seniorom** možno zaradiť napr. opatrovateľskú službu, služby denných centier, stacionárov a zariadení pre seniorov, prepravnú službu a sociálnu službu poskytovanú v jedálni. Ako nástroj socializácie seniorov a prevencie pred sociálnym vylúčením slúži často organizovanie rôznych kultúrnych, vzdelávacích či spoločenských podujatí práve pre túto cieľovú skupinu.

Ťažko zdravotne postihnutí

Ťažko zdravotne postihnuté osoby – aj keď navonok vystupujú pod týmto všeobecným, súhrnným označením – sú veľmi členitá cieľová skupina komunitného plánovania, v rámci ktorej sa potreby jednotlivcov spravidla výrazne líšia. **Ťažko zdravotne postihnutými sú fyzické osoby, ktorých miera funkčnej poruchy je najmenej 50 %.** Takýmito osobami môžu byť napríklad osoby s pohybovým či zmyslovým postihnutím, osoby s duševnými poruchami a poruchami správania sa, osoby s poruchami nervového systému, ale aj osoby s poruchami výživy a premeny látok (celiatici, diabetici) a pod. Z uvedeného je zrejmé, že potreby ŤZP osôb v rámci jednotlivých skupín postihnutia tak, ako ich definuje zákon č. 447/2008, nemusia byť a spravidla ani nie sú totožné, preto **pri plánovaní sociálnych služieb nemožno ťažko zdravotne postihnutých vnímať ako homogénnu skupinu.** V tejto súvislosti je potrebné dodať, že okrem samotného druhu postihnutia na potreby ŤZP vplývajú aj ďalšie faktory – sociálne zázemie, vek, vzdelanie a pod.

Aby mohlo byť plánovanie komunitných sociálnych služieb pre ŤZP osoby efektívne, **je žiaduce, aby samospráva disponovala štatistickými dátami o štruktúre postihnutia a ďalších sociálnych charakteristikách ŤZP občanov.** Na účely komunitného plánovania boli štatistiky získané z Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Prehľad ťažko zdravotne postihnutých žijúcich na území MČ Bratislava - Rača v členení podľa vekových kategórií a typu postihnutia zachytávajú nasledujúce tabuľky.

Veková skupina	Počet	Veková skupina	Počet
0 – 2 roky	2	50 – 59 rokov	169
3 – 4 roky	4	60 – 61 rokov	52
5 – 15 rokov	49	62 – 69 rokov	217
16 – 17 rokov	5	70 – 79 rokov	199
18 – 24 rokov	33	80 – 89 rokov	130
25 – 39 rokov	125	90 – 99 rokov	31
40 – 49 rokov	125	100 a viac rokov	0

Tab. č. 3 ŤZP podľa veku žijúci v MČ Bratislava - Rača k 31.3.2019. Zdroj: ÚPSVR

Skupina postihnutia podľa prílohy č. 3 zákona 447/2008 Z. z.	Počet
Skupina I: Infekčné a parazitárne choroby	2
Skupina II: Choroby krvi, krvotvorných orgánov a poruchy imunitných mechanizmov	12
Skupina III: Endokrinné poruchy, poruchy výživy a premeny látok	110
Skupina IV: Duševné poruchy a poruchy správania sa	144
Skupina V: Nervový systém (poškodenie mozgu, miechy,	127

periférnych nervov)	
Skupina VI: Zrak	29
Skupina VII: Poškodenie ORL orgánov (sluchový, rovnovážny orgán, dýchacie a hltacie orgány) a ďalšie ORL postihnutia	28
Skupina VIII: Srdce a obehové ústrojenstvo	76
Skupina IX: Dýchacia sústava	14
Skupina X: Tráviace ústrojenstvo	102
Skupina XI: Ochorenie kože	7
Skupina XII: Pohybový a podporný aparát	259
Skupina XIII: Močové ústrojenstvo	20
Skupina XIV: Pohlavné orgány	63
Skupina XV: Hlava a tvár	1
Skupina XVI: Kombinované postihnutie zraku a sluchu	1
Nezaradené	215
Spolu	1 141

Tab. č. 4 ŤZP podľa postihnutia žijúci v MČ Bratislava - Rača k 31.3.2019. Zdroj: ÚPSVR

Na území mestskej časti Bratislava - Rača má trvalý pobyt **1 141 ťažko zdravotne postihnutých občanov**. Najväčší počet ŤZP občanov sa nachádza vo vekovej kategórii **62 – 69 rokov** a **70 – 79 rokov**. Pokiaľ ide o konkrétny druh ťažkého zdravotného postihnutia, najviac osôb trpí **postihnutím pohybového a podporného aparátu (259 osôb)**, duševnými poruchami a poruchami správania sa (cca 144 osôb), postihnutím nervového systému (127 osôb), endokrinnými poruchami, poruchami výživy a premeny látok (110 osôb) a postihnutím tráviaceho ústrojenstva (102 osôb). Pri 215 ŤZP osôb ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR skupinu postihnutia neviduje.

Osoby so zdravotným postihnutím je možné zamestnávať rôznym spôsobom, najviac sa však využívajú chránené dielne a chránené pracoviská zriaďované a prevádzkované podľa osobitných zákonov. Na území MČ Bratislava - Rača sa nenachádza chránená dielňa, kde by mohli byť zamestnaní občania so zdravotným postihnutím.

Osoby ohrozené sociálnym vylúčením

Sociálne vylúčenie predstavuje stav dlhodobej separácie jednotlivca od spoločnosti, ktorý môže nastať ako **dôsledok rôznych, niekedy náhlych skutočností, najčastejšie však v dôsledku straty zamestnania, nedostatočného vzdelania, ťažkého zdravotného postihnutia, staroby, závislosti od návykových látok, finančnej nestability, pôvodu, rasy, príslušnosti k etniku či vierovyznaniu**. Sociálne vylúčenie sa prejavuje nezáujmom jednotlivca, resp. skupiny ľudí s určitými znakmi o zvyšok spoločnosti alebo/a súčasne nezáujmom spoločnosti o tohto

jednotlivca/túto skupinu. Sociálne vylúčené osoby predstavujú minoritu a ich sociálne problémy a potreby sú výrazne odlišné od problémov a potrieb majority, môžu mať dokonca až **existenčný charakter**. Osoby stojace „na okraji“ spoločnosti obvykle svoju situáciu nedokážu riešiť samostatne, ale sú odkázané na pomoc a spolupatričnosť iných ľudí. Tam, kde zlyhá rodina a blízki známi, nastupuje pomoc vyšších inšancií.

Samospráva disponuje relatívne širokou škálou nástrojov, ktorými môže predchádzať sociálnemu vylúčeniu alebo eliminovať jeho dôsledky. Aj v tomto prípade môžeme opatrenia rozčleniť na **preventívne a nápravné**. Preventívnymi opatreniami sú najmä **aktivity zamerané na osvetu obyvateľstva** (napr. v oblasti finančnej gramotnosti, škodlivosti návykových látok a pod.), **informovanie verejnosti** (napr. o voľných pracovných miestach, vzdelávacích kurzoch a pod.), **združovanie ľudí** (kultúrne a spoločenské podujatia), **podporu voľnočasových možností** (budovanie športovísk, zakladanie záujmových spolkov a pod.) a rôzne iné. Nápravné opatrenia zahŕňajú **poskytovanie rôznych finančných príspevkov, budovanie liečební pre ľudí závislých od návykových látok či budovanie nocľahární pre ľudí bez domova a pod.**

Faktorom sociálneho vylúčenia v podmienkach Slovenskej republiky je najčastejšie ťažké zdravotné postihnutie či staroba, ale aj dlhodobá nezamestnanosť a príslušnosť k rómskemu etniku, avšak práve mestská časť Bratislava - Rača nepatrí medzi problematické regióny pokiaľ ide o mieru výskytu rómskych komunit. Ďalšími skupinami ohrozenými sociálnym vylúčením sú napr. osoby po výkone trestu, osoby bez domova a týrané osoby.

Pri pohľade na dáta Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny SR môžeme skonštatovať, že podiel nezamestnaných osôb v mestskej časti v uplynulých rokoch klesá, avšak problematická môže byť miera **dlhodobej nezamestnanosti**. V období rokov 2013 – 2016 sa podiel dlhodobo nezamestnaných na celkovom počte nezamestnaných v Rači pohyboval okolo 44,92 %. V posledných dvoch rokoch je dlhodobo nezamestnaná takmer tretina osôb z celkového počtu nezamestnaných.

Kategória nezamestnaných	Stav k 31. decembru daného roka						
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Nezamestnaní spolu	602	604	643	625	554	417	392
- z toho ženy	311	314	321	334	295	217	201
Nezamestnaní 10 – 12 mesiacov	59	58	65	50	35	29	35
Nezamestnaní 13 – 24 mesiacov	95	110	104	112	78	44	38

Nezamestnaní 25 – 48 mesiacov	73	79	79	93	92	39	19
Nezamestnaní nad 48 mesiacov	12	20	35	38	42	35	24

Tab. č. 5 Vývoj počtu nezamestnaných žijúcich v MČ Bratislava - Rača. Zdroj: ÚPSVaR.

Kategória	Stav k 31. decembru daného roka						
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Počet obyvateľov	20 068	20 251	20 531	20 791	21 384	22 088	23 006
Podiel nezamestnaných na celkovom počte obyvateľov (v %)	3,00	2,98	3,13	3,01	2,59	1,89	1,70
Podiel dlhodobo nezamestnaných na celkovom počte nezamestnaných (v %)	39,70	44,21	44,01	46,88	44,58	35,25	29,59

Tab. č. 6 Vývoj podielu nezamestnaných žijúcich v MČ Bratislava - Rača. Zdroj: ÚPSVaR a ŠÚ SR.

Mestská časť v rámci svojich kompetencií vyplývajúcich zo zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a zákona o rodine č. 36/2005 Z. z. rieši rodiny s deťmi, ktoré sa ocitli v krízovej situácii. Medzi krízové situácie patrí najmä strata bývania, zamestnania, finančnej sebestačnosti rodiny a úmrtie členov rodiny. Pozornosť je venovaná zanedbávaniu starostlivosti zo strany rodičov a sanácii rodín, ktorej cieľom je predchádzať, zmierniť alebo eliminovať príčiny ohrozenia dieťaťa a poskytnúť rodičom aj dieťaťu pomoc a podporu k zachovaniu rodiny ako celku. Dôraz je kladený na súdom nariadenú náhradnú rodinnú starostlivosť a zanedbávanie povinnej školskej dochádzky.

Historicky prvé sčítanie ľudí bez domova v Bratislave ukázalo, že **4,7 % ľudí bez domova zdržiavajúcich sa na území hlavného mesta, má trvalý pobyt v Rači**. Z celkového počtu 1 103 osôb bez domova teda hovoríme o 52 osobách s trvalým pobytom v Rači. MČ Rača sa zaradila na 8. priečku v počte ľudí bez domova. Problematika ľudí bez domova je primárne v kompetencii Magistrátu hlavného mesta SR Bratislavy, ktoré vypracovalo aj Konceptiu pomoci ľuďom bez domova. Mestská časť Bratislava - Rača pravidelne prostredníctvom pracovníkov oddelenia pre sociálne veci monitoruje ľudí bez domova, poskytuje im poradenstvo a po splnení podmienok sociálnu výpomoc, potravinové balíčky. V zimných mesiacoch MČ zabezpečuje ľuďom bez domova teplý čaj. Do budúcnosti MČ uvažuje o zriadení malého strediska osobnej hygieny pre osoby bez domova v zmysle § 60 zákona o sociálnych službách. Pri riešení problematiky ľudí bez domova je MČ otvorená spolupráci s neverejnými poskytovateľmi sociálnych služieb.

Okrem priamej pomoci mestská časť podporuje osoby bez domova poskytovaním dotácií občianskym združeniam a neziskovým organizáciám, ktoré pomáhajú občanom bez prístrešia. Mestská časť je otvorená spoluprácam s neverejnými poskytovateľmi sociálnych služieb v oblasti pomoci ľuďom bez domova. V súčasnosti MČ spolupracuje s OZ Vagus, OZ Stopa, OZ Proti prúdu, Depaul.

Viacere štatistické dáta týkajúce sa osôb ohrozených sociálnym vylúčením sa evidujú v špecializovaných inštitúciách (Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstvo vnútra SR a pod.), preto možno považovať mieru ich dostupnosti a rýchlosť prístupu k nim z pohľadu mestskej časti za nižšiu. Problematická je v tomto smere aj reprezentatívnosť dát, keďže nie každá osoba ohrozená sociálnym vylúčením je v štatistikách evidovaná (napr. nie každý alkoholik je liečený, nie každá týraná osoba domáce násilie nahlási a pod.). Je to teda aj absencia dát, ktorá do určitej miery znemožňuje poskytovanie správnych sociálnych služieb v adekvátnom rozsahu, v správnom čase a na správnom mieste, čo si samospráva uvedomuje, a preto má záujem pracovať na **zvýšení prísunu potrebných dát aj tohto charakteru.**

V rámci socio-demografickej analýzy sme sa zamerali na štruktúru obyvateľstva mestskej časti Bratislava - Rača podľa jednotlivých cieľových skupín, na ktoré sa sociálne služby a komunitné plánovanie zameriava, v nasledujúcej textovej časti si bližšie špecifikujeme reálne prostredie, od ktorého sa komunitné plánovanie odvíja.

Analýza súčasného stavu v oblasti poskytovania sociálnych služieb

Analýza súčasného stavu v oblasti poskytovania sociálnych služieb úzko nadväzuje na socio-demografickú analýzu a predstavuje neoddeliteľnú súčasť komunitného plánu, pretože iba na základe monitoringu súčasnej situácie je možné identifikovať silné a slabé stránky samosprávy v oblasti poskytovania sociálnych služieb a navrhnúť konkrétne možnosti ich budúceho rozvoja. V rámci nasledujúcej textovej časti preto popisujeme aktuálny stav sociálnej starostlivosti vo vzťahu k cieľovým skupinám, ktoré sme bližšie špecifikovali v predchádzajúcej kapitole.

Sociálne služby poskytované mestskou časťou Bratislava - Rača

Mestská časť Bratislava – Rača je zriaďovateľom **Denného stacionára** so sídlom na Plickovej 18. Sociálna služba je poskytovaná v zmysle § 40 zákona o sociálnych službách fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby, ak jej stupeň odkázanosti je najmenej III a je odkázaná na sociálnu službu len na určitý čas počas dňa. V dennom stacionári sa poskytuje pomoc pri odkázanosti na pomoc inej

fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia a stravovanie. Zabezpečuje sa rozvoj pracovných zručností a záujmová činnosť.

V dennom stacionári sa poskytuje sociálna služba ambulantnou formou v pracovných dňoch v čase od 06:30 hod. do 17:00 hod. V čase spracovania KPSS zabezpečuje v dennom stacionári sociálnu službu 8 odborných zamestnancov a 1 pomocný pracovník. Kapacita stacionára je 25 miest, v súčasnosti je plne obsadená (24 prijímateľov z MČ, 1 prijímateľ z kraja). Objekt stacionára je vo vlastníctve zriaďovateľa, je po kompletnej rekonštrukcii vo veľmi dobrom technickom stave. Objekt disponuje bezbariérovým prístupom, interiérom aj exteriérom. Poskytovateľ sociálnej služby spolupracuje pri poskytovaní soc. služby aj s dobrovoľníkmi.

Zariadenie starostlivosti pre deti do troch rokov veku dieťaťa (detské jasle) so sídlom na Tbiliskej 2 poskytuje v súlade s § 32b sociálnu službu na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života, ak rodič alebo fyzická osoba, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu, pripravuje na povolanie štúdiom na strednej škole alebo na vysokej škole, pripravuje na trh práce alebo vykonáva aktivity spojené so vstupom alebo s návratom na trh práce alebo vykonáva zárobkovú činnosť.

Zariadenie je v prevádzke počas pracovných dní od 6:30 hod. do 17:00 hod. Kapacita zariadenia je 20 detí, v súčasnosti je plne obsadená (17 prijímateľov z MČ, 3 z okresu). Zariadenie eviduje 19 nevybavených žiadostí (čakateľov) o sociálnu službu, v rámci aktuálneho plánovacieho obdobia dôjde k rozšíreniu zariadenia o jednu triedu s kapacitou 9 detí. Sociálnu službu cieľovej skupine poskytujú ambulantnou formou 4 odborní zamestnanci a jeden pomocný pracovník. Objekt je vo vlastníctve zriaďovateľa, je po čiastočnej rekonštrukcii vo veľmi dobrom technickom stave. Objekt disponuje bezbariérovým vstupom do budovy a bezbariérovým exteriérom. V zariadení je zabezpečená strava. Poskytovateľ sociálnej služby spolupracuje pri poskytovaní soc. služby aj s inými poskytovateľmi soc. služieb.

Strategickým zámerom MČ na aktuálne plánovacie obdobie je rozšírenie kapacity zariadenia, aby mohol byť uspokojený existujúci dopyt po tejto sociálnej službe.

Mestská časť poskytuje **opatrovateľskú službu** v zmysle § 41 zákona o sociálnych službách. Opatrovateľská služba je poskytovaná v domácom prostredí fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej II a je odkázaná na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách. V súčasnosti opatrovateľskú službu poskytuje 19 odborných zamestnancov pre 66 prijímateľov. Pre prijímateľov je zabezpečená strava.

Zámerom mestskej časti v rámci aktuálneho plánovacieho obdobia je prijatie ďalších 2 opatrovateľov.

Na území mestskej časti sa nachádzajú **3 denné centrá pre seniorov: Rača** (Žarnovická 7), **Krasňany** (Kadnárova 19) a **Rendez** (Dopravná 22).

V dennom centre sa poskytuje sociálne poradenstvo a zabezpečuje sa záujmová činnosť. Seniori navštevujú denné centrum jeden až trikrát týždenne. Ku koncu roka mali denné centrá spolu 260 členov. Za prevádzku denných centier je zodpovedný správca. Denné centrá pri poskytovaní sociálnej služby spolupracujú aj s inými poskytovateľmi sociálnych služieb. V denných centrách sa poskytuje sociálna služba v zmysle § 56 počas dňa fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek, fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom, rodičovi s dieťaťom alebo starému rodičovi s vnukom alebo vnučkou.

Sociálne služby poskytované Hlavným mestom SR Bratislava

Hlavné mesto SR Bratislava **neposkytuje** na území mestskej časti Bratislava - Rača žiadne sociálne služby.

Sociálne služby poskytované Bratislavským samosprávnym krajom

Bratislavský samosprávny kraj je zriaďovateľom **Domova sociálnych služieb a zariadenia pre seniorov Rača**. Sociálne služby sú tu poskytované v zmysle § 38 (domov sociálnych služieb), § 35 (zariadenie pre seniorov) a § 39 (špecializované zariadenie) zákona o sociálnych službách. Pod Domov sociálnych služieb a zariadenie pre seniorov Rača spadajú nasledujúce sociálne služby:

- Domov sociálnych služieb na Podbrezovskej 28 s kapacitou 78 osôb;
- Domov sociálnych služieb na Strelkovej 2 s kapacitou 33 osôb (sociálna služba tu v súčasnosti nie je poskytovaná z dôvodu zlého technického stavu budovy);
- Zariadenie pre seniorov na Podbrezovskej 28 s kapacitou 38 osôb;
- Zariadenie pre seniorov Pri vinohradoch 267 s kapacitou 60 osôb;
- Špecializované zariadenie na Podbrezovskej 28 s kapacitou 27 osôb.

Podrobnejšie sa im venujeme v nasledujúcom texte.

V **domove sociálnych služieb** sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe do dovŕšenia dôchodkového veku, ak je táto fyzická osoba:

- odkázaná na pomoc inej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej V, alebo
- nevidiaca alebo prakticky nevidiaca a jej stupeň odkázanosti je najmenej III.

Výnimkou sú osoby s duševnou zaostalosťou – mentálnou retardáciou a osoby s poruchami psychiky a správania sa. Sociálna služba je poskytovaná pobytovou celoročnou formou na určitý aj neurčitý čas.

V domove sociálnych služieb sa poskytuje pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, ubytovanie, stravovanie, upratovanie, pranie, žehlenie, údržba bielizne a šatstva, osobné vybavenie; zabezpečuje sa rozvoj pracovných zručností a záujmová činnosť; utvárajú sa podmienky na vzdelávanie a úschovu cenných vecí.

Kapacita domova sociálnych služieb so sídlom na **Podbrezovskej 28** je 78 osôb, aktuálne sociálnu službu využíva 63 prijímateľov (z toho 38 priamo z MČ). Objekt je vo vlastníctve poskytovateľa sociálnej služby, je po čiastočnej rekonštrukcii, v dobrom technickom stave. Objekt disponuje bezbariérovým vstupom, interiérom aj exteriérom. Poskytovateľ sociálnej služby spolupracuje s dobrovoľníkmi aj inými poskytovateľmi sociálnych služieb.

Kapacita domova sociálnych služieb so sídlom na **Strelkovej 2** je 33 osôb, avšak pre zlý technický stav sa sociálna služba v tejto budove neposkytuje.

V **zariadení pre seniorov** so sídlom na Podbrezovskej 28 a Pri vinohradoch 267 sa poskytuje sociálna služba:

- fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej IV,
- fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a poskytovanie sociálnej služby v tomto zariadení potrebuje z iných vážnych dôvodov.

Služba je poskytovaná osobám, ktoré sú mobilné bez použitia kompenzačných pomôcok, sú orientované v osobe, priestore a čase. Poskytuje sa pobytovou celoročnou formou na určitý aj neurčitý čas.

V zariadení pre seniorov sa poskytuje pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, ubytovanie, stravovanie, upratovanie, pranie, žehlenie, údržba bielizne a šatstva, osobné vybavenie; utvárajú sa podmienky na úschovu cenných vecí a zabezpečuje sa záujmová činnosť.

Kapacita zariadenia pre seniorov na **Podbrezovskej 28** je 38 osôb, v súčasnosti službu využíva 35 prijímateľov (z toho 31 priamo z MČ). Objekt je vo vlastníctve poskytovateľa sociálnej služby, je po čiastočnej rekonštrukcii, v dobrom technickom stave. Objekt disponuje bezbariérovým vstupom, interiérom aj exteriérom.

Kapacita zariadenia pre seniorov **Pri vinohradoch 267** je 60 osôb, v súčasnosti službu využíva 53 prijímateľov (z toho 49 priamo z MČ). Objekt je v pôvodnom technickom stave, technický stav budovy je zlý. Objekt nedisponuje bezbariérovým vstupom, interiérom ani exteriérom.

DSS a ZPS Rača poskytuje aj sociálnu službu v **špecializovanom zariadení** na Podbrezovskej 28. Služba je poskytovaná pobytovou celoročnou formou na určitý aj neurčitý čas plnoletým osobám, ktoré sú odkázané na pomoc inej osoby a ich stupeň odkázanosti je najmenej V, pričom majú Parkinsonovu chorobu, Alzheimerovu chorobu alebo demenciu. V špecializovanom zariadení sa poskytuje pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, ubytovanie, stravovanie, upratovanie, pranie, žehlenie, údržba bielizne a šatstva, osobné vybavenie a zabezpečuje sa rozvoj pracovných zručností a záujmová činnosť. Utvárajú sa tu podmienky na vzdelávanie a úschovu cenných vecí.

Kapacita špecializovaného zariadenia v DSS a ZPS Rača je 27 prijímateľov a aktuálne je plne obsadená (21 prijímateľov je priamo z MČ), zariadenie eviduje 60 čakateľov na túto sociálnu službu.

V Domove sociálnych služieb a zariadení pre seniorov Rača sociálne služby poskytuje celkovo 119 zamestnancov – z toho 75 tvoria odborní zamestnanci a 44 pomocný personál (uvedené počty platia pre všetky 4 sociálne služby dohromady). Úhrada za sociálnu službu poskytovanú v DSS a ZPS Rača sa určuje v súlade so Všeobecne záväzným nariadením Bratislavského samosprávneho kraja č. 31/2009 o bližších podmienkach poskytovania sociálnych služieb, o spôsobe určenia úhrady, výške úhrady a spôsobe platenia úhrady za sociálne služby, ktoré sú poskytované zariadeniami sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti Bratislavského samosprávneho kraja v znení neskorších predpisov. Poskytovateľ sociálnej služby spolupracuje s dobrovoľníkmi aj inými poskytovateľmi sociálnych služieb.

Sociálne služby, aké sú poskytované v DSS a ZPS Rača, môžu obyvatelia MČ Rača využívať aj v iných mestských častiach (nie je podmienkou, aby obyvatelia MČ Rača využívali uvedené služby vo svojej mestskej časti).

Bratislavský samosprávny kraj je ďalej zriaďovateľom **Služby včasnej intervencie Sibírka** so sídlom na Hubeného 2. Sociálna služba je poskytovaná v zmysle § 33 zákona o sociálnych službách dieťaťu do siedmich rokov veku, ak je jeho vývoj ohrozený z dôvodu zdravotného postihnutia a rodine tohto dieťaťa. V rámci služby sa poskytuje špecializované sociálne poradenstvo a sociálna rehabilitácia. Vykonáva sa stimulácia komplexného vývinu dieťaťa so zdravotným postihnutím, preventívna aktivita a komunitná rehabilitácia.

Služba je poskytovaná terénnou (90 %) a ambulantnou (10 %) formou počas pracovných dní medzi 8:00 a 16:00, resp. podľa dohody s rodinou. Sociálnu službu prijímateľom poskytujú 3 odborní zamestnanci (z toho jeden na trojštvrťinový úväzok). Kapacita služby je 35 rodín, aktuálne službu využíva 32 rodín. Poskytovateľ sociálnej služby má objekt v nájme, budova je po čiastočnej rekonštrukcii, v dobrom technickom stave. Objekt disponuje bezbariérovým vstupom, interiérom aj exteriérom. Poskytovateľ dotácie pri poskytovaní sociálnej služby spolupracuje s pediatrami a materskými školami.

Zámerom poskytovateľa je rozšírenie organizačnej štruktúry po naplnení kapacity 35 rodín. Poskytovateľ bude naďalej preferovať terénnu sociálnu službu pred ambulantnou, zvyšovať informovanosť verejnosti o svojich aktivitách, podporovať vzdelávanie zamestnancov, zintenzívňovať spoluprácu s pediatrami, neurológmi a materskými školami, rozširovať priestor pre rodičov s deťmi so zdravotným postihnutím a dopĺňať pomôcky na rozvoj vývinu detí so zdravotným postihnutím.

Neverejní poskytovatelia sociálnych služieb

Okrem verejných poskytovateľov pôsobia na území mestskej časti Bratislava - Rača aj neverejní poskytovatelia sociálnych služieb, resp. služieb, ktoré sú príbuzné sociálnym službám, príp. sociálne služby svojou činnosťou dopĺňajú:

- 1. Raná starostlivosť, n.o.,** Tbiliská 6 – Centrum včasnej intervencie Raná starostlivosť – poskytuje sociálnu službu ambulantnou a terénnou formou rodinám s dieťaťom so zdravotným znevýhodnením vo veku od 0 do 7 rokov v zmysle § 33 zákona o sociálnych službách. Poslaním neziskovej organizácie je pomoc a podpora rodinám, ktoré majú dieťa so zrakovým a viacnásobným znevýhodnením – telesným, mentálnym alebo aj iným zmyslovým. Poradcovia včasnej intervencie poskytujú poradenstvo, podporujú vývin detí, posudzujú deťom zrakové funkcie a následne navrhujú vhodné zrakové stimulácie, požičiavajú do rodín hračky, vyrábajú adaptované pomôcky na mieru, poskytujú kontakty na iných odborníkov. Poskytovateľ sociálnej služby organizuje pravidelné kluby a viacdňové pobyty. Sociálnu službu aktuálne poskytuje 8 odborných zamestnancov pre 91 prijímateľov, z toho 4 sú z MČ Rača. Objekt centra má poskytovateľ sociálnej služby v nájme, je po kompletnej rekonštrukcii a disponuje bezbariérovým interiérom aj exteriérom. Poskytovateľ sociálnej služby spolupracuje pri výkone svojej činnosti so samosprávou, inými poskytovateľmi sociálnych služieb, lekármi, základnými a materskými školami a tiež s dobrovoľníkmi. V rámci aktuálneho plánovacieho obdobia je cieľom poskytovateľa sociálnej služby poskytovať službu všetkým rodinám, ktoré túto službu potrebujú v spádovom území, čo súvisí s potrebou rozširovania a vzdelávania tímu odborných pracovníkov

a potrebou rozšíriť priestory – poskytovateľ podal žiadosť o prenájom ďalšej miestnosti v budove zdravotného strediska. Ďalšou prioritou je príprava akreditovaného vzdelávania „Videotrénin interakcií“ – aktuálne sú zaškolení 9 pracovníci, ktorí budú túto metódu využívať v praxi, pričom ambíciou centra je stať sa školiacim pracoviskom pre celé Slovensko.

2. **Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím v Slovenskej republike**, Alstrova 6073/153 – Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím BIVIO – pracuje s ľuďmi s mentálnym postihnutím, obhajuje ich práva a záujmy, poskytuje bezplatné sociálne poradenstvo, organizuje pobyty, venuje sa publikačnej činnosti a prevádzkuje sociálny podnik.
3. **ZO Jednota dôchodcov Slovenska Krasňany**, Kadnárova 19, združuje seniorov z Krasňan.
4. **ZO Jednota dôchodcov Bratislava – Rača**, Žarnovická 7, združuje seniorov z celej Rače.
5. **Slovenský zväz invalidov – ZO Rača**, Hybešova 23, združuje invalidov z Rače.
6. **ZO Slovenského zväzu telesne postihnutých**, združuje telesne postihnutých.
7. **Bratislavský spolok nepočujúcich 1930**, Haanova 10 – združuje nepočujúcich z Bratislavy a jej okolia.
8. **Občianske združenie STOPA Slovensko**, Pražská 33 – prevádzkuje integračné centrum pre ľudí bez domova (§ 24c zákona o sociálnych službách), poskytuje špecializované sociálne poradenstvo (§ 19, ods. 3 zákona o sociálnych službách) a terénnu službu krízovej intervencie (§ 24a zákona o sociálnych službách). Občianske združenie pri výkone svojej činnosti spolupracuje so samosprávou, inými poskytovateľmi sociálnych služieb, dobrovoľníkmi a medzinárodnou alianciou.

V **integračnom centre** sa ambulatnou formou poskytuje sociálne poradenstvo a sociálna rehabilitácia fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii. V centre sa zároveň utvárajú podmienky na rozvoj pracovných zručností a záujmovú činnosť. Aktuálne túto sociálnu službu poskytujú 3 pracovníci 14 prijímateľom. Sociálne služby je poskytovaná v objekte, ktorý má poskytovateľ v nájme, je po kompletnej rekonštrukcii vo veľmi dobrom technickom stave. Objekt má zabezpečený bezbariérový vstup, interiér aj exteriér. Zámerom združenia v rámci aktuálneho obdobia je získanie automobilu na prepravu materiálov a ľudí, zvýšenie efektivity identifikácie osôb v kríze a informovanie osôb o sociálnej službe skôr, ako sa stanú ľuďmi bez domova.

Špecializované sociálne poradenstvo poskytuje združenie ambulatnou aj terénnou formou. Aktuálne poradenstvo poskytuje 1 pracovník 14 prijímateľom v objekte integračného centra. Zámerom združenia v rámci aktuálneho plánovacieho obdobia je nastavenie vzdelávania v oblasti psychoterapie.

Terénna sociálna služba krízovej intervencie je aktuálne poskytovaná 2 odbornými a 10 pomocnými pracovníkmi 280 prijímateľom, z ktorých 35 je z MČ Rača. Združenie sa bude v rámci aktuálneho obdobia snažiť získať automobil a vytvoriť špecializované zariadenie.

9. **Odyseus, o.z.,** Haanova 10 – venuje sa predchádzaniu a znižovaniu zdravotných, sociálnych a ekonomických poškodení súvisiacich s rizikovým správaním a/alebo ohrozujúcim prostredím na úrovni jednotlivca, komunity a spoločnosti. Ide o terénnu sociálnu službu krízovej intervencie v zmysle § 24a zákona o sociálnych službách. Služba sa poskytuje fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii a jej obsahom je činnosť zameraná na vyhľadávanie takýchto osôb, odborné činnosti, obslužné činnosti a ďalšie činnosti zamerané najmä na vykonávanie preventívnej aktivity, poskytovanie sociálneho poradenstva, sociálnej rehabilitácie, pomoci pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov a utváranie podmienok na výdaj stravy alebo výdaj potravín. Sociálnu službu poskytuje 5 odborných zamestnancov a 2 pomocní pracovníci cca 129 prijímateľom/mesiac. Poskytovateľ sociálnej služby pri výkone svojej činnosti spolupracuje aj s inými poskytovateľmi sociálnych služieb a dobrovoľníkmi. Združenie poskytuje sociálnu službu v polovici roka 2018 a keďže na svoju činnosť nečerpalo žiadny príspevok, fungovalo v obmedzenom režime. V apríli 2019 združenie získalo príspevok od Magistrátu hlavného mesta SR – Bratislavy, vďaka čomu plánuje sociálnu službu poskytnúť viac ako 1 000 prijímateľom. Združenie plánuje svoju činnosť rozšíriť aj do iných mestských častí. S uvedenými zámermi súvisí potreba prijať ďalší personál. Na území MČ Rača vníma združenie potrebu zmapovania situácie ohľadom drog a ľudí, ktorí užívajú drogy, aby mohlo dôjsť k správne nastaveniu služieb pre cieľovú skupinu.
10. **Mládež ulice, o.z.,** Cyprichova 22 – terénna sociálna práca s mládežou a klubová činnosť založená na nízkoprahových princípoch.
11. **OZ Vagus, o.z.,** Račianska 78 – venuje sa terénnej sociálnej práci s ľuďmi bez domova, ide o terénnu sociálnu službu krízovej intervencie v zmysle § 24a zákona o sociálnych službách. Služba sa poskytuje fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii a jej obsahom je činnosť zameraná na vyhľadávanie takýchto osôb, odborné činnosti, obslužné činnosti a ďalšie činnosti zamerané najmä na vykonávanie preventívnej aktivity, poskytovanie sociálneho poradenstva, sociálnej rehabilitácie, pomoci pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov a utváranie podmienok na výdaj stravy alebo výdaj potravín. Aktuálne sociálnu službu zabezpečuje 5 odborných zamestnancov a jeden pomocný pracovník pre 65 prijímateľov. Poskytovateľ sociálnej služby pri výkone svojej činnosti spolupracuje so samosprávou a inými poskytovateľmi sociálnych služieb. Občianske združenie v rámci aktuálneho programového obdobia vidí potrebu zriadenia strediska osobnej

hygieny v MČ Rača z dôvodu rozlohy mestskej časti, počtu ľudí bez domova a nízkej ponuky služieb pre cieľovú skupinu. Zriadenie strediska by pomohlo skvalitniť život ľudí bez domova a taktiež zvýšiť ochranu ostatných občanov MČ. Občianske združenie plánuje rozšíriť projekt Housing Cverna a získať viacero sociálnych bytov, rozšíriť počet terénnych pracovníkov a zvýšiť kvalitu ich práce. Ďalej má združenie záujem o spoluprácu s oddelením pre sociálne veci, a to najmä pri práci s odkázanými ľuďmi vzhľadom na zdravotný stav alebo dôchodkový vek.

12. **OZ Depaul**, Mokrohájska 6 – terénna sociálna práca s ľuďmi bez domova.
13. **OZ Prevencia V&P**, Cyprichova 42 – prevádzkuje Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie, venuje sa preventívnej ochrane práv dieťaťa, pomoci pri výchove detí.
14. **AD-ea, občianske združenie**, Pri Šajbách 1 – podpora a rozvíjanie kultúrnych, športových, vzdelávacích a umeleckých aktivít na miestnej a lokálnej úrovni pre cieľové skupiny mládeže, mamičiek s deťmi a celé rodiny.
15. **Stará jedáleň**, Kadnárova 7 – komunitné centrum pre deti a mládež.
16. **Rodinné centrum Ráčik**, Pekná cesta 9 – poskytuje široké spektrum služieb deťom, rodičom a rodinám. Prevádzkuje detské herne, poskytuje rôzne kurzy na rozvoj manuálnej a pohybovej zručnosti, tvorivosti, zmyslu pre rytmus a koordináciu pohybov, pomáha deťom socializovať sa a adaptovať sa na kolektív pred nástupom do materskej škôlky, rodičom poskytuje informácie o tehotenstve, dojčení, výchove, sprostredkováva odborné kontakty, prednášky, tréningy a vzdelávacie aktivity, organizuje podujatia zamerané na rodiny – prednášky, kurzy, diskusie, voľnočasové aktivity a burzy detských odevov a hračiek.

V nasledujúcej tabuľke uvádzame prehľad sociálnych služieb podľa cieľovej skupiny, na ktorú sa zameriavajú.

Obyvatelia, rodiny, deti a mládež	Seniori	Ťažko zdravotne postihnutí	Osoby ohrozené sociálnym vylúčením
<ul style="list-style-type: none"> • Centrum včasnej intervencie Raná starostlivosť, Tbiliská 6 • Služba včasnej intervencie Sibírka so sídlom na Hubeného 2 • Zariadenie starostlivosti pre 	<ul style="list-style-type: none"> • Domov soc. služieb na Podbrezovskej 28 • Zariadenie pre seniorov na Podbrezovskej 28 • Zariadenie pre seniorov Pri 	<ul style="list-style-type: none"> • Domov soc. služieb na Podbrezovskej 28 • Zariadenie pre seniorov na Podbrezovskej 28 • Zariadenie pre seniorov Pri 	<ul style="list-style-type: none"> • Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím BIVIO, Alstrova 6073/153 • Sociálna služba krízovej intervencie Odyseus, o.z.,

<p>deti do troch rokov veku dieťaťa (detské jasle) so sídlom na Tbiliskej 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mládež ulice, o.z., terénna sociálna práca s mládežou, Cyprichova 22 • Stará jedáleň, komunitné centrum pre deti a mládež, Kadnárova 7 	<p>vinohradoch 267</p> <ul style="list-style-type: none"> • Špecializované zariadenie na Podbrezovskej 28 • Denný stacionár so sídlom na Plickovej 18 • Opatrovateľská služba • Denné centrá: Rača (Žarnovická 7), Krasňany (Kadnárova 19) a Rendez (Dopravná 22) 	<p>vinohradoch 267</p> <ul style="list-style-type: none"> • Špecializované zariadenie na Podbrezovskej 28 • Centrum včasnej intervencie Raná starostlivosť, Tbiliská 6 • Služba včasnej intervencie Sibírka so sídlom na Hubeného 2 • Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím BIVIO, Alstrova 6073/153 • Denný stacionár so sídlom na Plickovej 18 • Opatrovateľská služba • Denné centrá: Rača (Žarnovická 7), Krasňany (Kadnárova 19) a Rendez (Dopravná 22) 	<p>Haanova 10</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sociálna služba krízovej intervencie OZ Vagus, o.z., Račianska 78 • Integračné centrum pre ľudí bez domova OZ STOPA Slovensko, Pražská 33 • Špecializované sociálne poradenstvo OZ STOPA Slovensko, Pražská 33 • Terénna služba krízovej intervencie OZ STOPA Slovensko, Pražská 33 • Mládež ulice, o.z., terénna sociálna práca s mládežou, Cyprichova 22 • OZ Depaul, terénna sociálna práca s ľuďmi bez domova, Mokrohájska 6
---	---	--	---

Tab. č. 7 Sociálne služby poskytované na území mestskej časti podľa cieľovej skupiny.

Ďalšia tabuľka sumarizuje sociálne služby podľa formy.

Pobytová forma	Terénna	Ambulantná
Celoročná		
<ul style="list-style-type: none"> • Domov soc. služieb na Podbrezovskej 28 • Zariadenie pre 	<ul style="list-style-type: none"> • Centrum včasnej intervencie Raná starostlivosť, Tbiliská 6 	<ul style="list-style-type: none"> • Centrum včasnej intervencie Raná starostlivosť, Tbiliská 6

<p>seniorov na Podbrezovskej 28</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zariadenie pre seniorov Pri vinohradoch 267 • Špecializované zariadenie na Podbrezovskej 28 	<ul style="list-style-type: none"> • Služba včasnej intervencie Sibírka so sídlom na Hubeného 2 • Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím BIVIO, Alstrova 6073/153 • Opatrovateľská služba • Sociálna služba krízovej intervencie Odysseus, o.z., Haanova 10 • Sociálna služba krízovej intervencie OZ Vagus, o.z., Račianska 78 • Špecializované sociálne poradenstvo OZ STOPA Slovensko, Pražská 33 • Terénna služba krízovej intervencie OZ STOPA Slovensko, Pražská 33 • Mládež ulice, o.z., terénna sociálna práca s mládežou, Cyprichova 22 • OZ Depaul, terénna sociálna práca s ľuďmi bez domova, Mokrohájska 6 	<ul style="list-style-type: none"> • Služba včasnej intervencie Sibírka so sídlom na Hubeného 2 • Denný stacionár so sídlom na Plickovej 18 • Zariadenie starostlivosti pre deti do troch rokov veku dieťaťa (detské jasle) so sídlom na Tbiliskej 2 • Denné centrá: Rača (Žarnovická 7), Krasňany (Kadnárova 19) a RENDEZ (Dopravná 22) Integračné centrum pre ľudí bez domova OZ STOPA Slovensko, Pražská 33 • Špecializované sociálne poradenstvo OZ STOPA Slovensko, Pražská 33 • Stará jedáleň, komunitné centrum pre deti a mládež, Kadnárova 7
--	---	---

Tab. č. 8 Sociálne služby poskytované na území mestskej časti podľa formy sociálnej služby.

SWOT analýza

Na základe vyššie uvedeného popisu súčasnej situácie je možné zostaviť tzv. SWOT analýzu, ktorá sumarizuje **silné a slabé stránky** mestskej časti v oblasti poskytovania sociálnych služieb a identifikuje tiež **príležitosti a ohrozenia** vplyvajúce na jej rozvoj. Prehľad uvedených atribútov zachytáva nasledujúca tabuľka, v ktorej je SWOT analýza vypracovaná pre každú cieľovú skupinu.

Sociálne služby vo všeobecnosti	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Vedomie podpory a rozvoja oblasti sociálnych služieb zo strany vedenia mestskej časti • Dopravná dostupnosť mestskej časti a dobré spojenie s centrom hlavného mesta • Systém adresnej pomoci obyvateľom s nízkym príjmom odkázaných na pomoc pri riešení otázky bývania • Interný systém vzdelávania a hodnotenia zamestnancov • Motivačné programy a programy starostlivosti o zamestnancov MČ • Vykonávanie posudkovej činnosti u žiadateľov o sociálne služby • Finančná dostupnosť verejných služieb pre prijímateľa • Možnosti medializácie sociálnych služieb v MČ <p>Poskytovanie dotácie z rozpočtu mestskej časti v zmysle VZN č. 3/2016 v znení VZN č. 7/2017 a VZN č. 5/2018</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vysokoškolské vzdelanie II. stupňa pracovníkov MČ – odboru sociálnych vecí v sociálnej oblasti • Komunikácia s občanmi cez internetové nástroje • Záujem o komunitné plánovanie sociálnych služieb a realizácia komunitného plánu (súčasný komunitný plán je už 3. v poradí) • Evidencia kapacít existujúcich sociálnych služieb na území MČ a žiadateľov o jednotlivé typy služieb • Prírodný a mechanický prírastok, celkový prírastok obyvateľstva • Demografický vývoj – počet 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatočný spôsob zberu a vyhodnocovania potrieb občanov a cieľových skupín • Absencia systému vyhľadávania občanov odkázaných na jednotlivé typy služieb • Slabá podpora udržania samostatného života a sebastačnosti prijímateľa v prepojení na rodinu • Slabá orientácia na prácu s komunitou • Obmedzená možnosť akceptovať voľbu občana pri výbere poskytovanej sociálnej služby • Obmedzené možnosti pre zabezpečenie potrebného rozsahu a kvality soc. služby • Obmedzené priestorové možnosti pre ponuku partnerským poskytovateľom soc. služby • Podriadenosť MČ voči hlavnému mestu SR v niektorých legislatívnych opatreniach • Časová obmedzenosť niektorých aktivít iba počas trvania grantového projektu • Chýbajúca mapa sociálnych služieb v MČ • Znižovanie podielu osôb v produktívnom veku a zvyšovanie podielu osôb v poproduktívnom veku • Nízke finančné ohodnotenie zamestnancov v sociálnych službách, nedostatočná motivácia

<p>obyvateľov v predproduktívnom veku rastie dvojnásobne rýchlejšie ako počet obyvateľov v poproduktívnom veku</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Omladzovanie“ obyvateľstva 	
<p style="text-align: center;">Príležitosti</p>	<p style="text-align: center;">Ohrozenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Využívanie externých finančných prostriedkov (napr. dotácií) • Zlepšenie informovania verejnosti o dostupných sociálnych službách – vytvorenie mapy sociálnych služieb, offline nástroje (brožúry) • Užšie previazanie sociálnych služieb s poskytovaním zdravotnej starostlivosti • Podpora zotrvania osôb v domácom prostredí • Zvyšovanie kvality poskytovaných sociálnych služieb napr. pravidelnými školeniami personálu, realizáciou nevyhnutných opráv a úprav a pod. • Prílev mladých vysokoškolsky vzdelaných ľudí • Dobrá občianska angažovanosť neformálnych skupín • Grantové programy podporujúce činnosť mimovládnych organizácií • Možnosť vykonávať absolventskú prax v sociálnych službách MČ • Ochota formálnych aj neformálnych skupín vytvárať partnerstvá a siete v sociálnych službách • Využívanie alternatívnych možností a partnerstva pre zabezpečenie nedostatkových služieb • Predpokladaný nárast počtu obyvateľov – mladé rodiny s deťmi • Ochota dobrovoľníkov zapájať sa do komunitných programov • Nastavenie možnosti hodnotenia 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatok finančných prostriedkov pre realizáciu potrebných rozvojových zámerov • Negatívny demografický vývoj • Právna nestabilita (časté zmeny v zákonoch, ktoré výrazne menia skutočnosť, bez potrebnej diskusie s poskytovateľmi sociálnych služieb) • Partnerstvá nie sú sieťované • Neisté budúce legislatívne prostredie zákona o sociálnych službách • Chýbajúca komunitná práca v regióne • Obava občanov zo spájania poskytovaných sociálnych služieb pre rôzne cieľové skupiny • Syndróm vyhorenia u pomáhajúcich profesií

<p>kvality sociálnych služieb</p> <ul style="list-style-type: none"> • Supervízia v sociálnych službách • Podnikateľský potenciál v MČ • Rozšírenie kapacity zariadenia starostlivosti o deti • Poskytovanie informácií občanom o sociálnych službách poskytovaných na území MČ • Podpora tretieho sektora 	
Rodiny s deťmi a mládež	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Podpora rodín s deťmi od 0 – 6 rokov (zariadenie starostlivosti o deti a materské centrá) • Poskytovanie dotácie z rozpočtu mestskej časti v zmysle VZN č. 3/2016 v znení VZN č. 7/2017 a VZN č. 5/2018 • Poskytovanie príspevku pri narodení dieťaťa, • Organizovanie podujatia „Slávnostné uvítanie detí do života“ • Poskytovanie peňažnej výpomoci pre rodiny s deťmi a mládež • Podpora a financovanie Klubu matiek 	<ul style="list-style-type: none"> • Absencia systému sanácie rodín • Slabá informovanosť medzi jednotlivými poskytovateľmi sociálnych služieb • Absencia objednávanie služieb u mimovládnych organizácií pre podporu rodín • Nevyužívanie neformálnych možností • Nízke finančné ohodnotenie zamestnancov v sociálnych službách, nedostatočná motivácia
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • Neverejné organizácie, ktoré pracujú s rodinou s deťmi na území MČ • Mladí ľudia v komunite • Dopyt po poradenských službách krízových liniek • Rozšírenie kapacity zariadenia starostlivosti o deti do 3 rokov veku dieťaťa • Podpora detí a mládeže, chýbajú aj ponuky priestorov pre ich voľnočasové aktivity • Spolupráca a súčinnosť s magistrátom ako aj s inými mestskými časťami. 	<ul style="list-style-type: none"> • Slabá podpora komunitných aktivít pre rodiny s deťmi • Hrozba vzniku sociálno-patologických javov u mládeže • Nedostatok psychológov a špeciálnych pedagógov, chýbajúci školský asistent na základných školách • Nedostatočné kapacity v predškolských zariadeniach • Nedostatočná spolupráca Centier pre deti a rodiny s mestskou časťou • Syndróm vyhorenia u pomáhajúcich

<ul style="list-style-type: none"> • Podpora tretieho sektora 	<p>profesii</p>
Seniori	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Ťažisková orientácia MČ na služby poskytované v domácnosti občanov a v dennom stacionári pre seniorov • Dotovanie stravnej dávky pri obede • Možnosti rýchleho riešenia potrieb pri terénnych sociálnych službách • Maximálna podpora seniorov v rámci kompetencií a možností rozpočtu MČ • Poskytovanie dotácie z rozpočtu mestskej časti v zmysle VZN č. 3/2016 v znení VZN č. 7/2017 a VZN č. 5/2018 • Spolupráca so zväzmi a dennými centrami • Ponuka služieb v MČ (verejní, neverejní, súkromní a cirkevní poskytovatelia) • Organizovanie podujatia „Stretnutie jubilantov“ • Ponuky aktivít vo vzťahu k náboženskému presvedčeniu • Aktívnosť seniorov, organizovanosť v denných centrách, v záujmových kluboch a zväzoch • Spolupráca s mestskou políciou pri prevencii o ochrane seniorov • Rada seniorov 	<ul style="list-style-type: none"> • Chýbajúce zariadenie opatrovateľskej služby a špecializované zariadenie • Chýbajúca banka kompenzačných a zdravotníckych pomôcok • Nedostatok nízkoprahových zariadení pre seniorov, ktorí sú neprispôsobiví a/alebo bez domova • Slabá informovanosť seniorov a sociálnych službách, obmedzené možnosti informovania seniorov (nižšia participácia na sociálnom živote, menšia miera práce s internetom) • Nemožnosť MČ zabezpečiť opatrovateľskú službu nad rámec aktuálnych kapacít a nemožnosť podporiť iných poskytovateľov opatrovateľskej služby príspevkom na OS • Nízke finančné ohodnotenie zamestnancov v sociálnych službách, nedostatočná motivácia • Absencia spolupráce mládeže a seniorov • Absencia dobrovoľníckej práce v prospech seniorov
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • Zriadenie rezidenčnej formy sociálnych služieb (ZOS a ZpS) • Možnosť využiť aktívnych seniorov ako dobrovoľníkov pre iné cieľové skupiny • Dobrá spolupráca rodinných príslušníkov 	<ul style="list-style-type: none"> • Fragmentácia rodiny a partnerských väzieb prijímateľov ohrozujúca možnosti rodiny v starostlivosti • Bezbariérovosť úradu a inštitúcií • Negatívny demografický vývoj v niektorých častiach MČ • Obmedzená mobilita seniorov

<ul style="list-style-type: none"> • Prepojenie MČ s VÚC pri riešení problémov umiestňovania seniorov do pobytových služieb, vrátane špecializovaných zariadení • Podpora tretieho sektora • Zlepšenie informovanosti seniorov o dostupných sociálnych službách – využitie offline foriem (brožúry) a hľadanie ďalších foriem komunikácie s cieľovou skupinou • Pokračovanie v debarierizácii verejných priestranstiev a verejných budov • Prijatie nových opatrovateliek • Zlepšenie spolupráce s obvodnými lekármi 	<p>a obmedzené možnosti prepravy</p> <ul style="list-style-type: none"> • Syndróm vyhorenia u pomáhajúcich profesií seniorom
Občania so zdravotným postihnutím	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Počet rezervovaných parkovacích miest pre občanov so zdravotným postihnutím v centre MČ • Podpora občanov so zdravotným postihnutím dotáciami na ich aktivity • Podpora občanov jednorazovou finančnou výpomocou • Poskytovanie dotácie z rozpočtu mestskej časti v zmysle VZN č. 3/2016 v znení VZN č. 7/2017 a VZN č. 5/2018 	<ul style="list-style-type: none"> • Absencia terénneho screeningu a evidencie jednotlivých druhov postihnutia občanov v MČ • Chýbajúce služby podporujúce mobilitu zdravotne postihnutých • Chýbajúca podpora bývania pre ľudí so zdravotným postihnutím • Nevyužívané možnosti pre informovanie cieľovej skupiny zo strany MČ • Nevyužívanie neformálnych možností • Nízke finančné ohodnotenie zamestnancov v sociálnych službách, nedostatočná motivácia
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • Možnosť vytvárania chránených pracovísk a chránených dielní • Existencia svojpomocných skupín občanov so zdravotným postihnutím • Podpora tretieho sektora • Pokračovanie v debarierizácii 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatok ambulantných služieb aktivačno-rehabilitačného charakteru, odľahčovacích a poradenských služieb pre zdravotne postihnutých • Bariérovosť komunikácií v centre MČ pri inštitúciách a kultúrno-

<p>verejných priestranstiev a verejných budov</p>	<p>spoločenských priestorov</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obmedzená mobilita občanov so zdravotným postihnutím, vrátane MHD • Nedostatok špeciálnych služieb pre občanov so psychiatrickými diagnózami • Absencia špecializovaných krízových liniek pre občanov so zdravotným postihnutím • V MČ stúpa počet ľudí s obmedzeným pohybom a narastá tlak na dostupnosť verejných priestorov • Syndróm vyhorenia u pomáhajúcich profesií
Občania odkázaní na osobitnú pomoc	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Podpora občanov jednorazovou finančnou výpomocou 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatočná analýza cieľových skupín a chýbajúci monitoring • Obmedzené finančné možnosti a nástroje pre zabezpečenie povinností MČ voči cieľovej skupine • Nedostatok priestorov pre neverejných poskytovateľov sociálnych služieb v prospech cieľových skupín • Nie sú vyčlenené priestory pre komunitné centrum a ubytovanie ľudí bez domova • Obmedzené možnosti finančnej podpory neverejných poskytovateľov soc. služieb • Nízke finančné ohodnotenie zamestnancov v sociálnych službách, nedostatočná motivácia
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • Vysoká mobilita cieľovej skupiny • Osobitné postavenie MČ ako súčasť hlavného mesta SR 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatok neverejných organizácií pracujúcich v prospech cieľovej skupiny

<ul style="list-style-type: none"> • Vnímavosť na potreby ľudí bez domova s problémom závislosti a sklonsmi k násiliu • Možnosti viaczdrojového financovania projektov a služieb • Možnosť vytvárať alternatívne partnerstvá pre zabezpečenie sociálnych služieb • Možnosť zapojiť dobrovoľníkov a študentov vysokých škôl • Podpora tretieho sektora • Terénny pracovník pre ľudí bez domova • Vytvorenie komunitného centra integrujúceho zdravotné a sociálne služby • Potravinová banka – Žabí majer • Rozvoj podporných služieb pre ľudí bez domova • Väčšia spolupráca s organizáciami – delegovanie kompetencií, na ktoré MČ nemá dostatočné personálne kapacity 	<ul style="list-style-type: none"> • Chýbajúce komunitné partnerstvá, ktoré by sa orientovali na cieľovú skupinu • Chýbajúce prepojenie medzi jednotlivými poskytovateľmi služieb • Chýbajúci systém preventívnych programov a služieb • Odmietanie sociálnych služieb pre cieľovú skupinu ostatnými obyvateľmi • Absencia informovanosti občanov o službách poskytovaných na území MČ • Relatívne vysoký podiel dlhodobo nezamestnaných osôb • Chýbajúce vzdelávacie programy pre terénnych sociálnych pracovníkov • Syndróm vyhorenia u pomáhajúcich profesií
---	---

Tab. č. 9 SWOT analýza. Zdroj: Komunitný plán sociálnych služieb mestskej časti Bratislava - Rača na roky 2017 – 2019

Vyhodnotenie plnenia predchádzajúceho KPSS

Mestská časť každý rok monitorovala a vyhodnocovala plnenie predchádzajúceho komunitného plánu, aby mohla na základe získaných zistení korigovať komunitné plánovanie a jeho realizáciu v praxi. Zároveň sa vyhodnotenie plnenia predchádzajúceho KPSS stalo východiskovým podkladom pre tvorbu strategickú časť aktuálneho KPSS. Vyhodnotenie plnenia KPSS za rok 2017 a Vyhodnotenie plnenia KPSS za rok 2018 sa nachádzajú na webovej stránke MČ Bratislava - Rača (www.raca.sk/oddelenie-pre-socialne-veci/). Vyhodnotenie plnenia KPSS za rok 2019 v čase spracovania tohto komunitného plánu ešte nebolo k dispozícii.

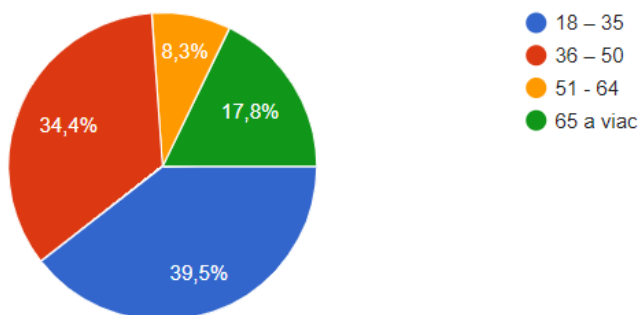
Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu

V období od 9. júla 2018 do 8. januára 2019 realizovala mestská časť Bratislava - Rača dotazníkový prieskum monitorujúci sociálne potreby obyvateľov a spokojnosť verejnosti so sociálnymi službami poskytovanými na území mestskej časti. Oddelenie pre sociálne veci požiadalo obyvateľov mestskej časti o súčinnosť pri tvorbe nového komunitného plánu na roky 2020 – 2024 prostredníctvom web stránky www.raca.sk a tiež prostredníctvom mesačníka Račiansky výber. Dotazník bol dostupný na web stránke, kde ho mohli občania vyplňať elektronicky. Dotazník v tlačenej forme bol k dispozícii na prvom kontakte miestneho úradu a na oddelení pre sociálne veci. Taktiež bol distribuovaný do denných centier pre seniorov, denného stacionára pre seniorov, zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťa, občianskych združení atď.

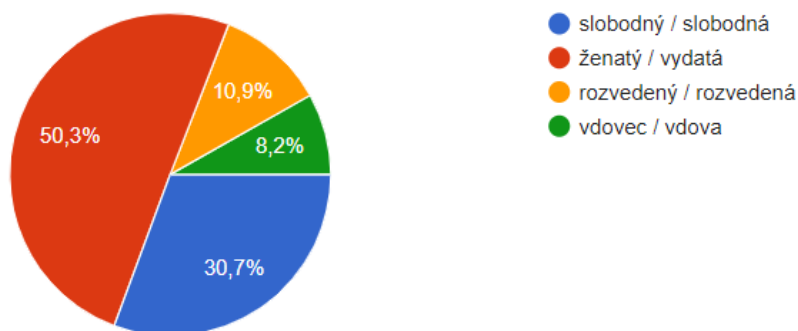
Do prieskumu sa zapojilo celkovo 557 respondentov, čo predstavuje 2,42 % z celkového počtu obyvateľov mestskej časti. V nasledujúcej textovej časti sumarizujeme výsledky prieskumu.

Cieľom prvých piatich otázok bolo zistiť, ktoré skupiny obyvateľstva prejavujú o komunitné plánovanie najväčší záujem. Do komunitného plánovania sa zapojili najmä osoby vo veku 18 – 35 rokov, v manželskom zväzku, zamestnané osoby, osoby s trvalým pobytom v mestskej časti, rodičia žijúci v domácnosti s dieťaťom do 26 rokov.

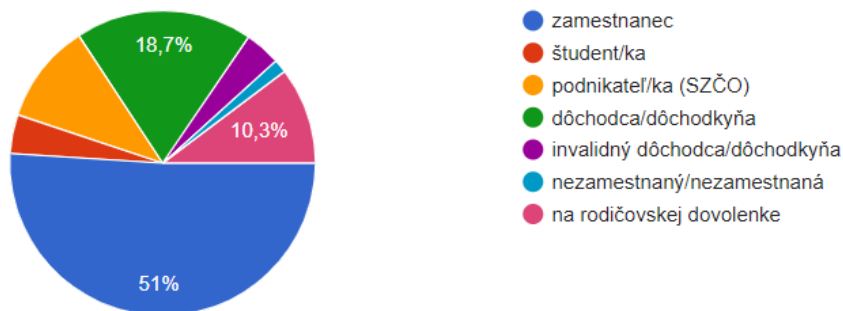
1. Aký je Váš vek?

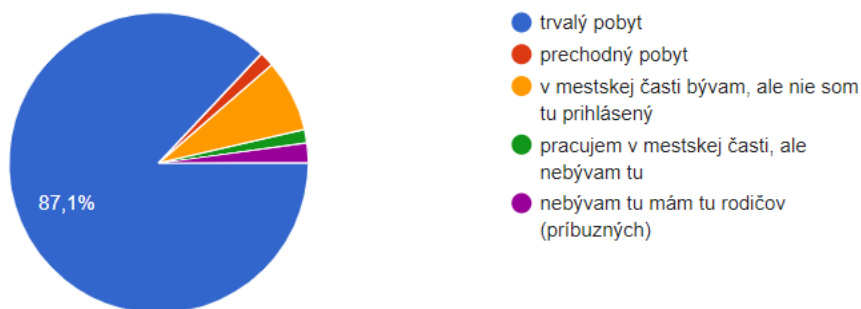
2. Aký je Váš rodinný stav?

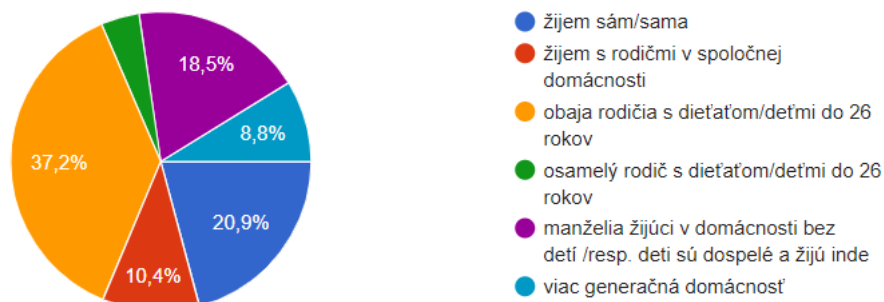
3. Aké je Vaše sociálne postavenie?

4. Aký je Váš vzťah k mestskej časti Bratislava - Rača?

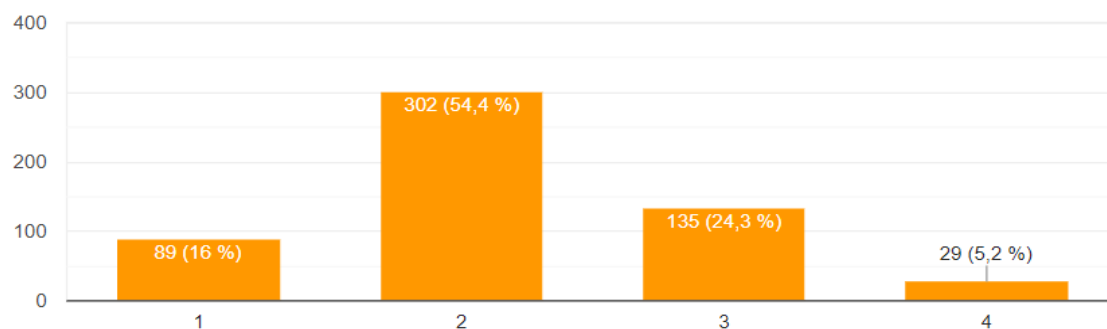
5. Aké je zloženie Vašej domácnosti?

6. Na koho by ste sa obrátili v prípade, že by ste potrebovali získať informácie o niektorej zo sociálnych služieb poskytovaných v mestskej časti Bratislava - Rača?

- ✓ 62,6 % - získam si informácie z internetu
- ✓ 38,1 % - získam si informácie na úradoch
- ✓ 28,9 % - vyhl'adám pomoc u priateľov, v rodine
- ✓ 21,1 % - obrátim sa na človeka, ktorý sa s podobným problémom už stretol
- ✓ 12,8 % - nakontaktujem sa na organizácie, ktoré sociálne služby poskytujú
- ✓ 12,5 % - neviem, doteraz som sa s takouto situáciou nestretol
- ✓ 8,1 % - získam si informácie u ošetrujúceho lekára

7. Ako hodnotíte životné podmienky v mestskej časti Bratislava - Rača? (1 = som veľmi spokojný/á, 4 = som veľmi nespokojný/á)

8. Aké sú podľa Vás v súčasnosti najväčšie problémy mestskej časti?

Oblasť sociálnych služieb vníma ako problematickú 10,3 % respondentov. Zvyšní respondenti označovali za problematické oblasti mimo pôsobnosti komunitného plánu.

9. Ktoré skupiny obyvateľstva mestskej časti si podľa Vás zaslúžia viac pozornosti?

- ✓ 44,3 % - rodiny s malými deťmi
- ✓ 43,9 % - seniori

- ✓ 33,3 % - rodiny s deťmi so zdravotným postihnutím
- ✓ 29,9 % - deti a mládež
- ✓ 28 % - osoby so zdravotným postihnutím
- ✓ 19,8 % - neprispôsobiví občania
- ✓ 18,5 % - osoby v prechodnej zložitej sociálnej kríze
- ✓ 16,1 % - dlhodobo choré osoby
- ✓ 8,4 % - mladí dospelí po ukončení pobytu v detskom domove
- ✓ 4,8 % - osoby ohrozené závislosťou
- ✓ 4,6 % - nezamestnaní
- ✓ 2,2 % - etnické menšiny

10. Ak by ste sa dlhodobo starali o člena rodiny, čo by ste najviac uvítali?

- ✓ 66,1 % - pomoc kvalifikovanej opatrovateľky do domácnosti
- ✓ 49,2 % - finančnú pomoc
- ✓ 41,6 % - zaistenie dlhodobého pobytu (celoročnú starostlivosť v zariadení)
- ✓ 31,3 % - poradenstvo (napr. pri vybavovaní kompenzačných pomôcok)
- ✓ 21,2 % - zaistenie krátkodobého pobytu mimo rodinu a domácnosť
- ✓ 4,4 % - nič nepotrebujem, rodina sa postará bez väčších problémov

11.A Ktoré z uvedených služieb ste potrebovali alebo ich v súčasnosti využívate?

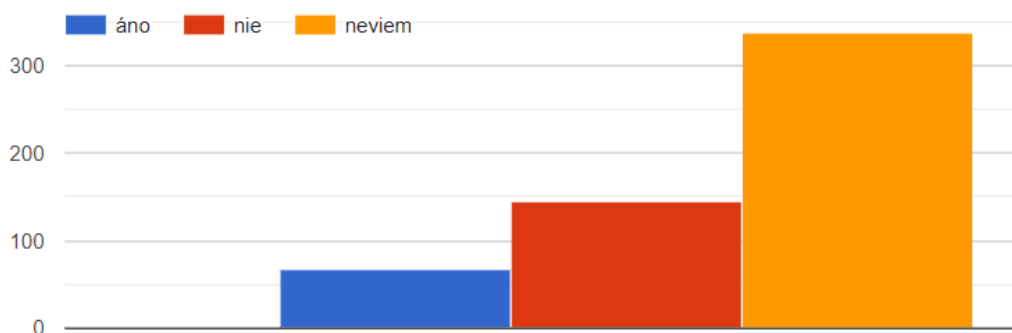
- ✓ 55 osôb – Poradenské služby (sociálne, psychologické, právne)
- ✓ 54 osôb – Stravovanie v jedálni
- ✓ 54 osôb – Dovoz stravy do domácnosti
- ✓ 27 osôb – Opatrovateľská služba v domácnosti
- ✓ 29 osôb – Denné centrum pre seniorov (klub dôchodcov)
- ✓ 28 osôb – Denný stacionár pre seniorov
- ✓ 29 osôb – Zariadenie pre seniorov (dom dôchodcov)
- ✓ 13 osôb – Zariadenie opatrovateľskej služby (dočasná starostlivosť v zariadení)
- ✓ 26 osôb – Sociálne služby pre osoby so zdravotným postihnutím (domov sociálnych služieb)
- ✓ 8 osôb – Podporované bývanie pre občanov so zdravotným postihnutím
- ✓ 3 osoby – Tlmočenie – tlmočník posunkovej reči
- ✓ 60 osôb – Zariadenie starostlivosti o deti do 3 rokov veku dieťaťa (detské jasle)
- ✓ 10 osôb – Služba včasnej intervencie
- ✓ 6 osôb – Linka pomoci
- ✓ 22 osôb – Prepravná služba (sociálny taxík)
- ✓ 10 osôb – Požičovňa kompenzačných pomôcok (vozíky, chodítka...)
- ✓ 31 osôb – Občianske komunitné centrá
- ✓ 6 osôb – Nízkoprahové komunitné centrá
- ✓ 6 osôb – Zariadenia núdzového bývania
- ✓ 5 osôb – Útulok/Nocľaháreň

- ✓ 5 osôb – Signalizácia pomoci (prostredníctvom prístroja napojeného na dispečing)

11.B Ktoré z uvedených služieb plánujete využívať?

- ✓ 61 osôb – Poradenské služby (sociálne, psychologické, právne)
- ✓ 33 osôb – Stravovanie v jedálni
- ✓ 37 osôb – Dovoz stravy do domácnosti
- ✓ 45 osôb – Opatrovateľská služba v domácnosti
- ✓ 22 osôb – Denné centrum pre seniorov (klub dôchodcov)
- ✓ 25 osôb – Denný stacionár pre seniorov
- ✓ 31 osôb – Zariadenie pre seniorov (dom dôchodcov)
- ✓ 20 osôb – Zariadenie opatrovateľskej služby (dočasná starostlivosť v zariadení)
- ✓ 15 osôb – Sociálne služby pre osoby so zdravotným postihnutím (domov sociálnych služieb)
- ✓ 11 osôb – Podporované bývanie pre občanov so zdravotným postihnutím
- ✓ 5 osôb – Tlmočenie – tlmočník posunkovej reči
- ✓ 79 osôb – Zariadenie starostlivosti o deti do 3 rokov veku dieťaťa (detské jasle)
- ✓ 13 osôb – Služba včasnej intervencie
- ✓ 16 osôb – Linka pomoci
- ✓ 36 osôb – Prepravná služba (sociálny taxík)
- ✓ 21 osôb – Požičovňa kompenzačných pomôcok (vozíky, chodítka...)
- ✓ 32 osôb – Občianske komunitné centrá
- ✓ 11 osôb – Nízkoprahové komunitné centrá
- ✓ 15 osôb – Zariadenia núdzového bývania
- ✓ 9 osôb – Útulok/Nocľaháreň
- ✓ 18 osôb – Signalizácia pomoci (prostredníctvom prístroja napojeného na dispečing)

12. Považujete sociálne služby poskytované mestskou časťou Bratislava - Rača za postačujúce?

13. Aké sociálne služby by ste potrebovali, avšak sú v mestskej časti ťažko dostupné, resp. sa neposkytujú?

- ✓ Zariadenie pre seniorov – 16 respondenti
- ✓ Detské jasle – 5 respondenti
- ✓ Sociálny taxík – 3 respondenti
- ✓ Útulok, nocľaháreň
- ✓ Denný stacionár pre seniorov – 2 respondenti
- ✓ Sledovanie seniora v domácom prostredí
- ✓ Zariadenie opatrovateľskej služby – 2 respondenti
- ✓ Dovoz liekov do domácnosti, nákupy pre staršie osoby
- ✓ Opatrovateľská služba – 7 respondenti
- ✓ Odľahčovacia služba
- ✓ Špecializované služby pre ŤZP napr. s Alzheimerovou chorobou
- ✓ Detské centrum, kam by sa deti s matkami mohli prísť hrať, prípadne cvičiť s deťmi – 2 respondenti
- ✓ Sociálne služby pre dlhodobo choré osoby – 2 respondenti
- ✓ Poradensko-informačné centrum s príjemným a riadne vyškoleným personálom
- ✓ Komunitné centrum
- ✓ Terénne sociálne služby – 3 respondenti
- ✓ Poradenstvo a podpora náhradným rodinám
- ✓ Zariadenie pre deti s mentálnym postihnutím
- ✓ Pomoc ľuďom bez domova – 2 respondenti
- ✓ Pomoc závislým ľuďom
- ✓ Spoločné projekty na zlepšovanie života seniori – mladí ľudia – mladé rodiny
- ✓ Právna pomoc
- ✓ Sociálne bývanie
- ✓ Domov sociálnych služieb – 2 respondenti
- ✓ Stacionár pre psychicky chorých
- ✓ Komunitné centrum pre skupiny so psychickými ťažkosťami – dorast aj dospelí
- ✓ Potravinová banka

14. Čo navrhujete pre zlepšenie sociálnych služieb poskytovaných v mestskej časti Bratislava - Rača?

- ✓ Bezbariérové prístupy – 7 respondenti (bezbariérový prístup k pediatrom v Zdravotnom stredisku Cyprichova 2)
- ✓ Vybudovanie bezbariérového ihriska (príklad z praxe – Petržalka)
- ✓ Spreádzkovanie zariadenia pre seniorov na Strelkovej ulici
- ✓ Služby pre mladých
- ✓ Podpora zdravotne postihnutých
- ✓ Zvýšenie kapacít existujúcich služieb
- ✓ Zvýšenie informovanosti ľudí o sociálnych službách – 6 respondentov
- ✓ Zvýšenie kvality sociálnych služieb

- ✓ Zvýšenie odbornosti pracovníkov
- ✓ Zaangažovanie mládeže do vecí verejných (napr. zveľaďovanie prostredia – zber odpadkov, maľovanie verejných priestranstiev)
- ✓ Sociálne služby za rozumné ceny zodpovedajúce dôchodku cieľovej skupiny
- ✓ Školský autobus z Rendezu
- ✓ Voľnočasové centrá a aktivity pre deti a rodiny – 4 respondenti (medzi návrhmi sa objavil skatepark, väčší park s preliezkami, lavičkami a množstvom zelene, športové strediská, lesná škôlka, oprava ihrísk, plaváreň, klzisko, kino)
- ✓ Zvýšenie kapacít v škôlkach a školách – 9 respondenti
- ✓ Práca s problémovými rodinami, ktoré majú malé deti
- ✓ Prednášky o sociálnej pomoci, informovanosť prostredníctvom článkov, médií, zapájať občanov a diskutovať s nimi o veciach verejných, hľadať spoločne riešenia
- ✓ Integrácia detí so zdravotným znevýhodnením v ZŠ
- ✓ Špecializované ambulancie, nemocnica, všeobecný lekár, detský lekár, imunológ
- ✓ Rozšíriť možnosti diétného stravovania
- ✓ Lepší prístup pracovníkov na úrade
- ✓ Presunúť pracovníkov sociálneho oddelenia do väčších kancelárií
- ✓ Dlhšie úradné hodiny na miestnom úrade a viac pracovníkov venujúcich sa sociálnej problematike
- ✓ Uprednostnenie služieb pre seniorov – „starých Račanov“
- ✓ Riešenie otázky bezdomovectva v Krasňanoch a v okolí ŽST Vinohrady
- ✓ Vytvorenie mapy sociálnych služieb
- ✓ Väčšia spolupráca MČ so škôlkami a školami – veľké nedoplatky už z predškolských zariadení sa prenášajú s deťmi aj do škôl
- ✓ Väčšia flexibilita opatrovateľskej služby – opatrovanie podľa potreby pár hod/deň – 3 respondenti
- ✓ Spolupráca s dobrovoľníkmi
- ✓ Zverejňovať možnosti dobrovoľníctva – napr. na sociálnych sieťach
- ✓ Spolupráca so Slovenským Červeným krížom
- ✓ Znižovanie administratívnej záťaže, skrátenie časov pri vybavovaní sociálnych služieb
- ✓ Príspevok pre mladé viacčlenné rodiny
- ✓ Väčší záujem o seniorov a deti
- ✓ Zriadiť nové detské jasle

Vyššie zosumarizované výsledky dotazníkového prieskumu sa stali podkladom k spracovaniu strategickej časti KPSS, t. j. stali sa podkladom k formulácii strategických zámerov mestskej časti na aktuálne plánovacie obdobie.

STRATEGICKÁ ČASŤ

Východiská pre spracovanie strategickje časti

Východiskom pre spracovanie tejto časti komunitného plánu sa stali rôzne strategické dokumenty, analytická časť komunitného plánu, realizovaný dotazníkový prieskum ako aj stretnutia pracovnej skupiny zriadenej miestnym úradom za účelom zostavenia komunitného plánu na aktuálne plánovacie obdobie.

Zo **strategických dokumentov** boli smerodajné predovšetkým:

- ✓ Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020,
- ✓ Strategické ciele formulované Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja hlavného mesta SR Bratislavy na roky 2010 až 2020.

Cieľom **Národných priorít rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020** je pozitívne ovplyvniť rozvoj sociálnych služieb v Slovenskej republike cestou formulovania základných priorít rozvoja, predpokladov na ich dosiahnutie a merateľných ukazovateľov na posudzovanie ich splnenia. Špecifickým cieľom Národných priorít rozvoja sociálnych služieb je:

- ✓ zabezpečiť realizáciu práva občana na poskytovanie sociálnej služby so zohľadnením ľudsko-právneho a nediskriminačného prístupu a dôrazom na rešpektovanie ľudskej dôstojnosti,
- ✓ zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb v súlade s potrebami cieľových skupín a komunity,
- ✓ zabezpečiť rozvoj sociálnych služieb dostupných pre osoby v segregovaných lokalitách s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby,
- ✓ zvýšiť dostupnosť komunitných sociálnych služieb s dôrazom na rozvoj sociálnych služieb pre rodinu, ktorá sa stará o svojho člena, odkázaného na pomoc inej osoby pri sebaobsluže,
- ✓ deinštitucionalizovať sociálne služby,
- ✓ presadiť princíp integrovanej dlhodobej zdravotno-sociálnej starostlivosti,
- ✓ zaviesť systém zabezpečenia a hodnotenia podmienok kvality poskytovaných sociálnych služieb.

Predpokladá sa, že národné priority si následne nižšie územné jednotky (kraje, mestá, obce, mestské časti) rozpracujú vo svojich koncepčných a plánovacích dokumentoch.

KPSS sa ďalej opiera o strategické ciele formulované **Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja hlavného mesta SR Bratislavy na roky 2010 až 2020:**

- ✓ C.1. prispievať k tvorbe priaznivých životných podmienok pre rodiny s deťmi, ale aj pre seniorov, usilovať sa o zblížovanie a výmenu skúseností medzi generáciami;
- ✓ C.3. napomáhať rozvoju komunit a zapájaniu sa občanov do aktivít záujmových, spoločenských a občianskych organizácií;
- ✓ C.6. napomáhať dôstojnému životu aj pre nízkopríjmové a inak sociálnym vylúčením ohrozené skupiny obyvateľov;
- ✓ C.7. spoluprácou rodiny, občianskej spoločnosti a vzdelávacích inštitúcií trvalo zvyšovať kvalitu výchovy a vzdelávania v meste a prispievať k rozvoju multikultúrnej a tolerantnej spoločnosti.

Na základe dôslednej analýzy stavu poskytovaných sociálnych služieb a požiadaviek ich prijímateľov a pri zohľadnení aktuálnych strategických a koncepcných dokumentov na vyšších úrovniach si mestská časť Bratislava - Rača stanovila na najbližšie obdobie tieto **strategické ciele – priority rozvoja oblasti sociálnych služieb:**

1. Zvýšiť informovanosť verejnosti o sociálnych službách
2. Zvýšiť počet občanov MČ Bratislava - Rača, ktorým sa poskytne príspevok na zabezpečenie sociálnej služby Terénna opatrovateľská služba prostredníctvom neverejných poskytovateľov
3. Zvýšiť počet opatrovateľov
4. Pokračovať v debarierizácii verejných priestranstiev a verejných budov
5. Navýšenie počtu terénnych sociálnych pracovníkov
6. Podpora preventívnych programov zameraných na deti a mládež

Vízia a strategické zámery mestskej časti

Víziou mestskej časti Bratislava - Rača je realizáciou vyššie uvedených strategických zámerov skvalitniť a rozšíriť sociálne služby poskytované na území mestskej časti v zmysle platnej legislatívy. Jednotlivé zámery bližšie rozpracovávame v nasledujúcej tabuľkovej časti.

Priorita č. 1: Zvýšiť informovanosť verejnosti o sociálnych službách

Druh sociálnej služby	Všetky druhy	
Cieľová skupina	Prijímatelia sociálnych služieb, potenciálni prijímatelia sociálnych služieb a ich rodiny	
Poskytovateľ služby	Mestská časť Bratislava - Rača	
Forma služby	Všetky formy	
Aktuálny stav	Verejnosti chýbajú zrozumiteľné a jasné informácie o tom, aké sociálne služby, u koho a za akých podmienok je možné využiť. V súčasnosti sú využívané prevažne informačné kanály, ktoré dostatočne nepokrývajú cieľovú skupinu starších ľudí (internet).	
Kapacita služby	Aktuálna kapacita: - Požadovaná kapacita: - Potrebné navýšenie kapacít o: -	
Potreby cieľovej skupiny	Prehľadné informácie o dostupných sociálnych službách komunikované prostredníctvom vhodných informačných kanálov.	
Popis zámeru (personálne, prevádzkové, organizačné podmienky)	Zámerom mestskej časti je vypracovať mapu sociálnych služieb a brožúrky so základnými informáciami o sociálnych službách, ktoré môžu využiť obyvatelia MČ Bratislava - Rača. Dodávateľ zákazky zatiaľ nebol vybraný. Celkovo sa počíta s vytvorením jednej mapy publikovanej na webovej stránke MČ Rača (viď napr. mapa MČ Petržalka) a vytlačení asi 2500 ks brožúrok o sociálnych službách. Brožúrky budú umiestnené/distribúované – na prvom kontakte, v kancelárii oddelenia pre sociálne veci, v dennom stacionári, u praktických lekárov a iných subjektov pomoci v mestskej časti a tiež zverejnené na web stránke www.raca.sk	
Plánovaná aktivita	Termín realizácie	2020 – 2024
	Finančné náklady	2 000 €

	Zdroje financovania	Rozpočet mestskej časti
--	---------------------	-------------------------

Priorita č. 2: Zvýšiť počet občanov MČ Bratislava - Rača, ktorým sa poskytne príspevok na zabezpečenie sociálnej služby Terénna opatrovateľská služba prostredníctvom neverejných poskytovateľov

Druh sociálnej služby	Opatrovateľská služba, § 41 zákona č. 448/2008 o sociálnych službách
Cieľová skupina	Občania Rače odkázaní na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy, ktorým sa poskytuje opatrovateľská služba v ich prirodzenom, domácom prostredí a na ktorých už nemá MČ Bratislava - Rača kapacitu vlastných opatrovateľov
Poskytovateľ služby	Neverejní poskytovatelia
Forma služby	Terénna
Aktuálny stav	V súčasnosti sa neposkytuje prostredníctvom neverejných poskytovateľov
Kapacita služby Prosím uviesť	Aktuálna kapacita: 0 Požadovaná kapacita: 10 osôb ročne Potrebné navýšenie kapacít o: 10 osôb ročne
Potreby cieľovej skupiny	MČ Bratislava - Rača nemá dostatok kapacít na plné pokrytie potrieb odkázaných občanov, ktorým bolo vydané a správoplatnené Rozhodnutie o odkázanosti na opatrovateľskú službu a vydaný Posudok o odkázanosti na sociálnu službu. Preto využije služby neverejných poskytovateľov zapísaných v Registri poskytovateľov, ktorý vedie Bratislavský samosprávny kraj. Odkázaní občania nenachádzajú riešenie ťažkej situácie, keď sa tento občan stal odkázaný na pomoc iných po úraze, náhlej cievnej príhode a z tzv. plného zdravia sa po pobyte v nemocnici stáva plne odkázaným na pomoc iných.
Popis zámeru (personálne, prevádzkové, organizačné podmienky)	Personálne bude zabezpečovať prostredníctvom Zmluvy s neverejnými poskytovateľmi oddelenie pre sociálne veci. Text zmlúv zabezpečí právnik. Je potrebné: <ul style="list-style-type: none"> • Vyriešiť rozpočtové zdroje „príspevku neverejnému poskytovateľovi“ stanovením: <ul style="list-style-type: none"> ○ maximálneho počtu hodín príspevku celkom na rok a

	<ul style="list-style-type: none"> ○ maximálneho príspevku neverejnému poskytovateľovi (pevnej sadzby, napríklad 1,50 € <u>na hodinu poskytovanej sociálnej služby</u>) <p>v Smernici, alebo vo VZN určujúcom ceny za sociálne služby.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pripraviť Smernicu alebo rozšíriť súčasné VZN. • Pripraviť znenie Zmluvy o poskytnutí príspevku. • Nájsť a nadviazať spoluprácu s neverejnými poskytovateľmi podľa Registra poskytovateľov. • Zabezpečiť kontrolu použitia finančného príspevku u neverejného poskytovateľa. • Zabezpečiť podklady (tlačivá) na vyúčtovanie príspevku neverejným poskytovateľom. 	
Plánovaná aktivita	Termín realizácie	2020 – 2024
	Finančné náklady	<p>Odhad nákladov: Počet opatrovaných občanov: 10 <u>Odhadovaný príspevok na hodinu: 1,50 €.</u> Maximálny počet hodín poskytnutia príspevku na deň a 1 občana: 3 hodiny Počet pracovných dní v roku: 250 Odhad nákladov na poskytnutie finančného príspevku na 1 občana za rok = 1,50 x 3 x 250 = 375,00 €/rok/občan. Za 10 občanov = 375,00 x 10 = 3 750,00 €/rok Za obdobie 5 rokov (2020 – 2025): 3 750,00 x 5 = 18 750,00 za 5 rokov spolu</p>
	Zdroje financovania	Rozpočet mestskej časti

Priorita č. 3: Zvýšiť počet opatrovateľov

Druh sociálnej služby	§ 41 zákona o sociálnych službách
Cieľová skupina	<p>Opatrovateľská služba je sociálna služba poskytovaná v domácom prostredí fyzickej osobe, ktorá:</p> <p>a) je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej</p>

	stupeň odkázanosti je najmenej II a b) je odkázaná na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách.	
Poskytovateľ služby	Mestská časť Bratislava - Rača	
Forma služby	Terénna	
Aktuálny stav	Dopyt po opatrovateľskej službe prevyšuje počet opatrovateľov.	
Kapacita služby	Aktuálna kapacita: 18 Požadovaná kapacita: 20 Potrebné navýšenie kapacít o: 2	
Potreby cieľovej skupiny	Pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách.	
Popis zámeru (personálne, prevádzkové, organizačné podmienky)	Mestská časť má záujem prijať do pracovného pomeru 2 opatrovateľov poskytujúcich sociálnu službu v domácom prostredí prijímateľa.	
Plánovaná aktivita	Termín realizácie	2020 – 2024
	Finančné náklady	Mzdy a odvody opatrovateliek – závisia od určenej minimálnej mzdy a jej násobku v zmysle odmeňovacieho poriadku MČ Bratislava - Rača Spolu približne okolo 125 275 €
	Zdroje financovania	Rozpočet mestskej časti Nenávratný finančný príspevok

Priorita č. 4: Pokračovať v debarierizácii verejných priestranstiev a verejných budov

Druh sociálnej služby	-
Cieľová skupina	Obyvatelia a návštevníci mestskej časti, osoby s pohybovými ťažkosťami, osoby na invalidných vozíkoch, rodiny s malými deťmi
Poskytovateľ služby	Mestská časť Bratislava - Rača
Forma služby	-
Aktuálny stav	Viacere verejné priestranstvá a verejné budovy nedisponujú bezbariérovým prístupom, čo sťažuje prístup invalidným vozíkom, kočíkom, ľuďom s pohybovými ťažkosťami.
Kapacita služby	-

Potreby cieľovej skupiny	Bezbariérový prístup	
Popis zámeru (personálne, prevádzkové, organizačné podmienky)	Debarierizácia Miestneho úradu v Rači (obe budovy) a Základnej školy s materskou školou, Hubeného 25. Pri rekonštrukcii ciest a chodníkov budú riešené bezbariérové nábehy. Podrobnejšie informácie o technickom riešení stanoví projektová dokumentácia. Zámer je v súlade s Vyhláškou č. 532/2002 Z. z. Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie.	
Plánovaná aktivita	Termín realizácie	2020 – 2024
	Finančné náklady	Cca 70 000 EUR
	Zdroje financovania	Rozpočet mestskej časti Nenávratný finančný príspevok

Priorita č. 5: Navýšenie počtu terénnych sociálnych pracovníkov

Druh sociálnej služby	§ 24a zákona o sociálnych službách
Cieľová skupina	Fyzická osoba v nepriaznivej sociálnej situácii
Poskytovateľ služby	Mestská časť Bratislava - Rača
Forma služby	Terénna
Aktuálny stav	Nedostatok terénnych sociálnych pracovníkov. MČ Rača má aktuálne vytvorené a obsadené jedno pracovné miesto terénneho sociálneho pracovníka. Je žiaduce, aby MČ Rača disponovala aspoň dvoma terénnymi sociálnymi pracovníkmi.
Kapacita služby	Aktuálna kapacita: 1 Požadovaná kapacita: 2 Potrebné navýšenie kapacít o: 1
Potreby cieľovej skupiny	Sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, pomoc pri uplatňovaní práv, stravovanie.
Popis zámeru (personálne, prevádzkové, organizačné podmienky)	Vyhľadávanie osôb v nepriaznivej sociálnej situácii, odborné činnosti, obslužné činnosti a ďalšie činnosti zamerané najmä na vykonávanie preventívnej aktivity, poskytovanie sociálneho poradenstva, sociálnej rehabilitácie, pomoci pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov a utváranie podmienok na výdaj stravy alebo výdaj potravín. Túto činnosť

	budú vykonávať 2 terénni sociálni pracovníci.	
Plánovaná aktivita	Termín realizácie	2020 – 2024
	Finančné náklady	Mzdy a odvody opatrovateliek – závisia od určenej minimálnej mzdy a jej násobku v zmysle odmeňovacieho poriadku MČ Bratislava - Rača plus navýšenie 5 % spolu približne na dané obdobie 125 275 €.
	Zdroje financovania	Rozpočet mestskej časti

Priorita č. 6: Podpora preventívnych programov zameraných na deti a mládež

Druh sociálnej služby	-	
Cieľová skupina	Deti a mládež	
Poskytovateľ služby	Mestská časť Bratislava - Rača	
Forma služby	-	
Aktuálny stav	Deti závislé na drogách, na alkohole, deti s poruchami správania sa, záškoláctvo, drobná kriminalita, nedostatočná hĺbkovejšia práca s rodinou, nedostatočná informovanosť verejnosti o preventívnych programoch.	
Kapacita služby	-	
Potreby cieľovej skupiny	Informačná osвета	
Popis zámeru (personálne, prevádzkové, organizačné podmienky)	Zámerom je podporiť školy/organizácie s preventívnymi programami (protidrogové, protialkoholické a pod.) informovaním verejnosti o aktuálnych/plánovaných programoch. Zvýšiť súčinnosť s úradom práce, sociálnych vecí a rodiny.	
Plánovaná aktivita	Termín realizácie	2020 – 2024
	Finančné náklady	-
	Zdroje financovania	-

Tab. č. 10 Strategické zámery MČ Bratislava - Rača na aktuálne plánovacie obdobie

Financovanie strategických zámerov

Nasledujúca tabuľka prehľadne znázorňuje, koľko finančných prostriedkov bude potrebné vynaložiť na vytýčené zámery v jednotlivých rokoch plánovacieho obdobia.

Finančný plán realizácie KPSS (v EUR)					
rok 2020	rok 2021	rok 2022	rok 2023	rok 2024	SPOLU
68 260	68 260	68 260	68 260	68 260	341 300

Tab. č. 11 Finančný plán realizácie KPSS

Financovanie poskytovania sociálnych služieb upravuje § 71 zákona o sociálnych službách. Financovanie sociálnych služieb rozlišujeme systémové a nesystémové.

Systémové financovanie:

1. z rozpočtu verejného poskytovateľa sociálnej služby,
2. z úhrad za sociálne služby od prijímateľa sociálnej služby na základe zmluvy o poskytovaní sociálnej služby a z úhrad za iné činnosti uvedených v osobitnej zmluve s prijímateľom sociálnej služby,
3. z úhrady ekonomicky oprávnených nákladov spojených s poskytovaním sociálnej služby,
4. zo štátneho rozpočtu prostredníctvom rozpočtovej kapitoly MPSVR SR,
5. z príspevku na vytvorenie pracovného miesta pre uchádzača zo stanovenej cieľovej skupiny (príspevok poskytuje ÚPSVaR),
6. z príspevku na vytvorenie sociálneho podniku (príspevok poskytuje ÚPSVaR),
7. z príspevku na zriadenie chráneného pracovného miesta (príspevok poskytuje ÚPSVaR),
8. z príspevku na absolventskú prax a dobrovoľnú absolventskú prax (príspevok poskytuje ÚPSVaR),
9. z príspevku príslušnej zdravotnej poisťovne pri poskytovaní ošetrovateľských výkonov v sociálnej službe.

Nesystémové financovanie:

1. z prostriedkov združenia obcí, združenia vyšších územných celkov a združenia osôb,
2. z prostriedkov prijatých na základe písomnej darovacej zmluvy,
3. z výsledku hospodárenia z vedľajšej činnosti, ktorú vykonávajú zariadenia,

4. z príjmu zo sociálneho podniku,
5. z iných zdrojov ako je napríklad nenávratný finančný príspevok na projekty z grantov EÚ a iných finančných schém,
6. z využitia služieb agentúry domácej ošetrovateľskej služby,
7. 2 % z daní.

Nasledujúca tabuľka zachytáva časový harmonogram realizácie jednotlivých priorít.

Priorita/rok	2020	2021	2022	2023	2024
Priorita č. 1: Zvýšiť informovanosť verejnosti o sociálnych službách	x	x	x	x	x
Priorita č. 2: Zvýšiť počet občanov MČ Bratislava - Rača, ktorým sa poskytne príspevok na zabezpečenie sociálnej služby Terénna opatrovateľská služba prostredníctvom neverejných poskytovateľov	x	x	x	x	x
Priorita č. 3: Zvýšiť počet opatrovateľov	x	x	x	x	x
Priorita č. 4: Pokračovať v debarierizácii verejných priestranstiev a verejných budov	x	x	x	x	x
Priorita č. 5: Navýšenie počtu terénnych sociálnych pracovníkov	x	x	x	x	x
Priorita č. 6: Podpora preventívnych programov zameraných na deti a mládež	x	x	x	x	x

Tab. č. 12 Časový plán realizácie KPSS

Okrem snahy mestskej časti o zrealizovanie 6 vytýčených strategických zámerov bude miestny úrad počas aktuálneho plánovacieho obdobia 2020 – 2024:

- vyvíjať aktivity podporujúce zotrvanie občanov v domácom prostredí,
- pokračovať v súčasných aktivitách, poskytovaných sociálnych službách a príspevkoch,
- zabezpečovať dosahovanie štandardov kvality sociálnych služieb a zvyšovanie odbornosti zamestnancov,
- uskutočňovať opatrenia, ktorými sa adaptuje systém poskytovania sociálnych služieb mestskou časťou na prípadné novely zákona o sociálnych službách,
- aktualizovať všeobecne záväzné nariadenia mestskej časti v zmysle platnej legislatívy,
- zohľadňovať navrhnuté strategické zámery pri schvaľovaní rozpočtu mestskej časti.

Pracovná skupina

Strategické zámery sú výsledkom rokovaní pracovnej skupiny zriadenej na účely prípravy Komunitného plánu sociálnych služieb mestskej časti Bratislava - Rača na roky 2020 – 2024, ktorej členmi boli:

- **Mgr. Lenka Antalová Plavuchová**, zástupkyňa starostu, Mestská časť Bratislava - Rača
- **Mgr. Helena Krovinová**, oddelenie pre sociálne veci, Mestská časť Bratislava - Rača
- **Mgr. Eva Soldánová**, oddelenie pre sociálne veci, Mestská časť Bratislava - Rača
- **Mgr. Alena Repová**, oddelenie pre sociálne veci, Mestská časť Bratislava - Rača
- **Ing. Mgr. Ján Hámorník, MBA**, konateľ spoločnosti Gemini Group s. r. o. – spracovateľ komunitného plánu
- **Ing. Ivana Oravcová**, projektová manažérka spoločnosti Gemini Group s. r. o. – spracovateľ komunitného plánu
- **Mgr. Dagmar Hytková**, Denný stacionár pre seniorov MČ Bratislava - Rača
- **Irena Pulcová**, Denné centrum Krasňany
- **Mgr. Karina Andrášiková**, Mládež ulice
- **Mgr. Daniela Miklóšová, Zdenka Lenartová** – Rodinné centrum Ráčik
- **Ing. Alexandra Kárová, Mgr. Natália Poláková, Karolína Mlynková, Ecaterina Catasonova** – OZ Vagus
- **Ing. Milada Dobrotková**, MPH, poslankyňa Mestského zastupiteľstva MČ Bratislava - Rača, predsedníčka Komisie sociálnej a bytovej
- **Šujancová Mária**, členka Komisie sociálnej a bytovej
- **Mgr. Branislava Belanová**, členka Komisie sociálnej a bytovej, Domov jesene života
- **Lukáš Procháska**, Amavet – Asociácia pre mládež, vedu a techniku
- **Andrej Smolka** – Rockville
- **PhDr. Alžbeta Capková** – Jednota dôchodcov na Slovensku

Aktualizácie komunitného plánu

Komunitný plán bude mestská časť vyhodnocovať každý rok na miestnom zastupiteľstve vždy za obdobie predchádzajúceho kalendárneho roka. Komunitný plán bol spracovaný ako otvorený dokument, preto ak z vyhodnotenia plánu vyplynú nové závery (opatrenia, strategické zámery), budú do komunitného plánu zapracované a aktualizovaný komunitný plán bude opätovne verejne prerokovaný a schválený v miestnom zastupiteľstve. S verejnosťou budú zmeny v komunitnom pláne komunikované prostredníctvom webovej stránky mestskej časti, Račianskeho výberu a informačných aktivít členov pracovnej skupiny a spolupracujúcich osôb/subjektov. Cieľom priebežného monitorovania a pravidelných aktualizácii dokumentu je snaha urobiť z komunitného plánu interaktívny dokument, ktorý bude reagovať na nové výzvy.

ZÁVER

Aj keď žijeme v turbulentnom, rýchlo sa meniacom prostredí, predstavuje komunitný plán významný oporný bod v procese plánovania sociálnych služieb, ktoré je nevyhnutné pre efektívnu organizáciu a zabezpečenie širokej škály činností umožňujúcich dosiahnuť lepšiu kvalitu, širšie portfólio a vyššiu adresnosť sociálnych služieb. Zostavenie komunitného plánu i komunitné plánovanie ako také úzko súvisí a nadväzuje na jeden zo základných strategických dokumentov – program hospodárskeho a sociálneho rozvoja.

Cieľom komunitného plánu nie je vymenovať rad opatrení, ktoré by samospráva chcela, avšak nemôže uskutočniť, ale stanoviť reálne zámery, ktoré má mestská časť možnosť zrealizovať počas aktuálneho plánovacieho obdobia. Komunitný plán je zostavovaný ako otvorený dokument, ktorý je možné a aj potrebné priebežne aktualizovať, vďaka čomu operatívne reaguje na nové výzvy a poskytuje k nim hneď aj odpovede, riešenia. Vzhľadom na uvedené je potrebné komunitné plánovanie nielen realizovať, ale jeho plnenie aj monitorovať, priebežne vyhodnocovať a korigovať.

Mestská časť Bratislava - Rača si v nadväznosti na zistené potreby verejnosti a pri rešpektovaní platných strategických a koncepcných dokumentov, ako aj vzhľadom na svoje rozpočtové možnosti vytýčila na obdobie rokov 2020 – 2024 spolu 6 strategických zámerov. Zrealizovaním vytýčených zámerov bude naplnená vízia mestskej časti na roky 2020 – 2024, čím sa kvalita, adresnosť a dostupnosť sociálnych služieb poskytovaných mestskou časťou výrazne zlepší.

Na zostavení Komunitného plánu sociálnych služieb Mestskej časti Bratislava - Rača na roky 2020 – 2024 sa podieľali zástupcovia miestneho úradu, predovšetkým pracovníci oddelenia pre sociálne veci, široká verejnosť ako aj na tento účel zriadená pracovná skupina. Dokument bol spracovaný v súlade so zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov ako aj v súlade s inými legislatívnymi normami a strategickými dokumentmi. Vzhľadom na uvedené predstavuje Komunitný plán sociálnych služieb mestskej časti Bratislava - Rača na roky 2020 – 2024 cenný nástroj na riadenie lokálnych procesov a dosahovanie pokroku v sociálnej oblasti.

ZDROJE

- Internetová stránka Miestneho úradu mestskej časti Bratislava - Rača.
- Komunitný plán sociálnych služieb hlavného mesta SR Bratislavy 2019 – 2023.
- Komunitný plán sociálnych služieb MČ Bratislava - Rača 2017 – 2019.
- Koncepcia rozvoja sociálnych služieb v pôsobnosti BSK.
- Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky.
- Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020.
- Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb na roky 2016 – 2020.
- Národný akčný plán pre elimináciu a prevenciu násilia na ženách na roky 2014 – 2019.
- Národný program aktívneho starnutia 2014 – 2020.
- Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020.
- Organizačný poriadok Miestneho úradu mestskej časti Bratislava - Rača.
- Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2014 – 2020.
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2014 – 2020.
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja hlavného mesta SR Bratislavy na roky 2010 – 2020.
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mestskej časti Bratislava - Rača na roky 2014 – 2020.
- Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011.
- Stratégia Európa 2020.
- Štatistický úrad Slovenskej republiky.
- Štatút Hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy.
- Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky.
- Vyhodnotenie KPSS MČ Bratislava - Rača za rok 2017.
- Vyhodnotenie KPSS MČ Bratislava - Rača za rok 2018.
- Zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

- Zákon č. 601/2003 o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. 305/2005 Zb. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. 600/2003 o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.
- Woleková, H. – Mezianová M.: Mini príručka pre komunitné plánovanie sociálnych služieb, 2004.
- Filipová, M. – Woleková, H. – Petijová, M.: Komunitný plán sociálnych služieb, Metodická príručka, 2018.